

Tartu Ülikool
Maailma keelte ja kultuuride kolledž

Mihkel Pisa
SAKSAMAA RÄNDE- JA PAGULASPOLIITILISTE TEKSTIDE TÕLGE JA TÕLKE
ANALÜÜS
Magistriprojekt

Juhendaja: Terje Loogus

Tartu
2019

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. SIHTTEKST	5
2. TEOREETILINE RAAMISTIK	39
2.1. Tekstitüpoloogia	39
2.2. Tõlkemetodid	40
3. TÕLKEVALIKUTE ANALÜÜS	42
3.1. Oma- vs. võõrsõnad	43
3.2. Põgeniku staatus	43
3.3. Põgenikuga seotud liikumised ja toimingud	44
3.4. Rändega seotud ametiasutused ja struktuurid	46
3.5. Saksamaa seadused	47
3.6. Muud tõlkeprobleemid	48
4. TÕLKEANALÜÜSI JÄRELDUSED	52
KOKKUVÕTE	53
KASUTATUD KIRJANDUS	54
ZUSAMMENFASSUNG	58

SISSEJUHATUS

ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti andmetel oli 2018. aasta juunis maailmas 68,5 mln põgenikku, kellest 40 mln olid sunnitud riigisisesele ümber asumale, 25,4 mln pagema teise riiki ning 3,1 mln varjupaika otsima (UNHCR 2018). Euroopa Liidu lähiminevikus vallandas uued pagulasteemalised arutelud 2015. aasta suur sisseränne Euroopasse, kus põgenikud tulid eelkõige riikidest nagu Süüria, Afganistan ja Iraak (Euroopa Parlament 2017a). Toona jõudis 362 000 inimest Vahemerde ületades Euroopa Liitu, ent kadunuks jäi veidi üle 5000 isiku (*ibid.*). Kuigi Euroopa Liit on juba 1999. aastast alates teinud koostööd ühtse varjupaigasüsteemi nimel (Euroopa Parlament 2017b), siis suur sissevool ühendusse pani kehtivad seadused ja mehhanismid proovile. Ränne Euroopasse on viimaste aastatega küll vaibunud, kuid jätkub endiselt (IOM 2019).

Inimeste ränne puudutab otseselt väga paljusid riiklikult olulisi valdkondi, alustades piirivalvest ja humanitaarabist ning lõpetades sotsiaaltoetuste ja tööhõivega. Euroopa Liidu ühtsed varjupaigapoliitilised tekstid sisaldavad erialatermineid, millele ei ole eesti keeles veel vasteid või mille kasutamine võib laiemale elanikkonnale olla võõras. Eesti keel on üks Euroopa Liidu ametlikest keeltest ja kõik tähtsamad seadused tuleb tõlkida mõistetavalt ka eesti keelde. Tartu Ülikoolis on varasemalt tehtud kaks magistritööd, mis käsitlevad varjupaiga, rände ja välismaalaste õigustega seotud saksa-eesti oskussõnu: Uta Kührti 2010. aasta magistriprojekt „Deutsch-Estnisches Wörterverzeichnis zum Thema Aufenthaltstitel“ ja Kerli Saare 2018. aasta magistritöö „Euroopa Liidu rände- ja varjupaigapoliitika teemaline saksa-eesti valiksõnastik“. Käesoleva magistriprojekti eesmärk on tõlkida kolm 2018. aastal Saksamaal ilmunud teksti (Saksamaa parlamendi uuringuteenistuse ülevaade sisserändest, Saksamaa siseministeeriumi tegevuskava rändega tegelemiseks ja parlamendi vasakfraktsiooni Die Linke liikmete ühisavaldus rändepoliitika kohta) ning analüüsida tekkinud tõlkeraskusi.

Magistriprojekti autor valis selle teema, sest inimkonna ajaloos on rände temaatika universaalne ja ajatu ning ülikooliõpingute ajal tehtud kolmekuuse praktika ajal Saksamaa Bundestagis puutus autor lähemalt kokku ühe lähteteksti koostajatega. Samuti mõjutas valimist see, et teema laiahaardelisus tundus autorile huvitav ning tekstides valitsev võõrsõnade rohkus andis võimaluse tegeleda lähemalt rändepoliitika alase terminoloogiaga ja pakkuda välja eestikeelseid vasteid terminitele, millele ei ole veel levinud eestikeelset vastet.

Magistriprojekt jaguneb neljaks peatükiks. Esimeses on esitatud kolme lähteteksti tõlked. Teises peatükis kirjeldab autor teoreetilisi lähenemisi, mida kasutati tõlkeprobleemide lahendamiseks. Kolmandas peatükis tutvustatakse kasutatud tõlkemetoodikat ning neljandas peatükis analüüsitakse valitud tõlkeprobleeme.

Käesoleva magistriprojekti tulemused võivad olla kasulikud nii saksa-eesti-saksa suunal tõlkidele ja tõlkijatele, kes vahendavad rändepoliitilise sisuga konverentse või tekste, kui ka riigiametnikele, kes soovivad rohkem tutvuda Saksamaa pagulaspoliitikas kasutatavate terminite ja seadustega.

1. SIHTTEKST

„Põgenemine ja ränne. Ülevaade praegustest õigusaktidest“

Saksamaa Liidupäeva uuringuteenistus Die Wissenschaftliche Dienste des Deutschen Bundestages

1. Pagulaste sisseränne Saksamaale

Saksamaa Migratsiooni- ja Pagulasameti (BAMF) andmetel registreeriti Saksamaal **2017. aastal 186 644 varjupaigataotlejat**, kellest enamik pärinevad Süüriast, Iraagist ja Afganistanist. Aastal 2016 otsisid Saksamaal kaitset umbes 280 000 ja 2015. aastal umbes 890 000 inimest. Pagulaste sisseränne seab Saksamaa Liitvabariigi keeruliste **lõimumis-** ja **rändepoliitikaga seotud katsumuste** ette. Nende katsumuste valguses kinnitas **Saksamaa seadusandja** eelmise parlamendi koosseisu ajal mitmeid meetmeid **lõimumise edendamiseks**, lähtudes „sundimise ja meelitamise“ põhimõttest. Rändepoliitika seisukohast on eriti oluline **perekondade taasühinemine**, mille puhul on esitatud piirangud tunnustatud kaitse saajatele, tõhusad **varjupaiga- ja tagasisaatmismenetlused** ning **seadusliku rände** väljavaated.

2. Lõimumine tänu „sundimise ja meelitamise“ põhimõttele

„Sundimise ja meelitamise“ põhimõtte lõimumisprotsessis tähendab seda, et ühelt poolt laiendatakse lõimumispakkumisi varjupaigataotlejatele ja varjupaiga saajatele, kuid teiselt poolt nõutakse ka pakkumiste täitmist. Saksamaa 2016. aasta lõimumisseadusega (Integrationsgesetz) loodi õiguslik alus, millega on võimalik varjupaigataotlejaid juhtumipõhiselt kohustada osalema lõimumiskursustel ja täitma määratud tegevusi (töövõimalusi) ning rakendada mitteosalemise korral sunniabinõuna **toetuste vähendamist**. Samuti tuleb varjupaigataotlejatele ja tunnustatud pagulastele **tähtajatu elamisloa andmine** vaid siis kõne alla, kui nad on näidanud teatud **tulemust seoses lõimumisega** (nt piisavad saksa keele oskused või suutlikkus katta enda elamiskulud). Lõimumiskursusel osalemine mõjutab positiivselt tähtajatu elamisloa saamist, sest edukas osalemine lõimumiskursustel tõendab keeleteadmiste, õigussüsteemialaste jt teadmiste olemasolu. Edukas osalemine lõimumiskursusel lihtsustab hiljem ka **riigi kodakondsuse omandamise** tingimusi

naturalisatsiooni korras: kaheksa-aastase seadusliku riigis viibimise nõude asemel on Saksamaal vaja elada vaid seitse aastat. Muud lõimumisega seotud erilised saavutused võivad vähendada naturalisatsiooni jaoks nõutavat riigis elamist kuuele aastale.

Lõimumisstrateegia alla kuulub laiemalt ka **alalise elukoha reguleerimine**. Sellega kohustatakse varjupaigaõigusega kaitse saajaid registreerima oma alaline elukoht **kolmeks aastaks** neile **määratud liidumaas** ja vastavalt juhtumile ka **määratud kohas**. Elukoha määramises on erandid võimalikult üksnes lõimumisega seotud saavutuste tõendamisel (tööga, kutseõppega või õpingutega alustamine). Elukoha määramine kindlaksmääratud asukohta tuleb kõne alla siis, kui see lihtsustab tagada vajalikul hulgal eluasemekohti, aitab kaasa piisava saksa keele suulise oskuse omandamisele ja palgatööga alustamisele. Teisest küljest võib keelata rändamist teatud asukohtadesse, et vältida „sotsiaalse ja ühiskondliku tõrjutuse“ teket (nn „sisserände tõkkepuu“).

3. Täiendava kaitse saajale järele tulevad pereliikmed

Pereliikmete taasühinemine välismaalastega, kellel on vastavalt varjupaigaseaduse (Asylgesetz) §-le 4 täiendava kaitse saaja staatus (nt kodusõja tõttu lahkunud pagulastel), oli 2015. aastal esialgu võrdsustatud tunnustatud pagulaste (privilegeeritud) pereliikmete taasühinemisega. Selle võrdsustamise enam kui kaheaastase peatamise järel kehtivad nüüd Saksamaa välismaalaste elamist reguleeriva seaduse (Aufenthaltsgesetz) §-s 36a sätestatud **uued eeskirjad**. Selle järgi ei ole pereliikmete taasühinemine täiendava kaitse saajaga – erinevalt 2015. aastaga võrreldes – enam nõudeõigus, vaid taasühinemine võimaldatakse **igakuiste riigi viisade andmise raames 1000 isikule**, kes põgenevad **humanitaarsetel põhjustel**. Humanitaarsete põhjustena arvestatakse vastavalt välismaalaste elamist reguleeriva seaduse § 36a lg 2 lause 1 järgi muuhulgas seda, kui „perekonna kooselamine pole pikemat aega olnud võimalik“ või kui see puudutab „alaealist vallalist last“. Eriti suurt tähelepanu peab pöörama **lapse heaolule ja lõimumise aspektidele**. Uue „perekonna taasühinemise kvoodi“ kõrval jääb endiselt võimalikuks pereliikmete humanitaarne vastuvõtmine kaalutlusotsuste raames, vastavalt välismaalaste elamist reguleeriva seaduse §-le 22 (kiireloomulised humanitaarsed põhjused) ja §-le 23 (riigi ja liidumaade vastuvõtmise programmid).

4. Varjupaiga- ja tagasisaatmismenetlused

Mitmed Saksamaa seadusandja poolt kinnitatud meetmed on seotud **varjupaigamenetluse kiirendamisega** ja **riigist lahkumise kohustuse parema täideviimisega**. Eriti tähtsad on seejuures menetluslikud tingimused **turvalistest päritoluriikidest pärit varjupaigataotlejatele**. Uute eeskirjade kohaselt peavad nad varjupaigamenetluse kestel – ja vastavalt juhtumile kuni riigist lahkumiseni või väljasaatmiseni – elama esmase vastuvõtu keskuses, neil ei ole lubatud töötada ja neil puudub juurdepääs lõimumispakkumistele. Lisaks loodi turvalistest päritoluriikidest pärit varjupaigataotlejatele võimalus **kiirendatud varjupaigamenetlusele**, mille käigus peab menetluse ühe nädala jooksul läbi viima ja millega tagatakse elamine **erilistes vastuvõtukeskustes**. Peale Lääne-Balkani riikide tunnistamist turvalisteks päritoluriikideks 2015. aasta oktoobris, on nüüd olemas seaduseelnõu, et anda sama staatus Alžeeriale, Gruusiale, Marokole ja Tuneesiale. Täiendavad olulised seadusemuudatused aastast 2017 võimaldavad

- isiku tuvastamiseks ja kodakondsuse kindlakstegemiseks nõuda mobiiltelefonide ja muude andmekandjate üleandmist ja neist andmete otsimist,
- liidumaade määruseid, et pikendada varjupaigataotlejate kohustust elada esmase vastuvõtu keskuses nimelt juhul, kui varjupaigataotlus saab eitava vastuse, aga ka riigist lahkumise või väljasaatmise korral ja
- riigis elava lahkumiskohuslasest „ohtliku isiku“ suhtes teostada elektroonilist järelevalvet.

5. Kvalifitseeritud tööjõu sisserändeseadus

5. juuli 2018. aasta koalitsioonileping näeb ette, et **kvalifitseeritud tööjõu sisserändeseaduse** eelnõu esitatakse veel sellel aastal seadusandlikusse menetlusse. Muuhulgas on plaanitud anda tööotsimise eesmärgil elamisluba kolmandate riikide kodanikele, kellel on kvalifitseeritud kutseõpe. Samuti tuleb tõhusamaks ja läbipaistvamaks muuta viisataotluskeskuste, välismaalaste ametite, tööhõivetalituste ja BAMFi vahelist menetlust.

„Rände tegevuskava: meetmed rände korraldamiseks, juhtimiseks ja piiramiseks“

Saksamaa Liitvabariigi sise-, ehitus- ja koduministeerium

Preambul

Üleilmse rändega seotud probleemid nõuavad süsteemset korda.

Tegevuskava aluseks on veendumus, et meie riik suudab võtta vastutust riigist väljaspool toimuva suhtes vaid siis, kui siseriiklik üksmeel jääb püsima.

Ühiskonna valmidus sisserändajaid vastu võtta eeldab rände korraldamist ja juhtimist. Ükski riik maailmas ei suuda lõputult pagulasi vastu võtta. Edukas lõimumine õnnestub vaid siis, kui sisseränne on piiratud. See on koalitsioonileppe põhisõnum.

Kord nõuab selgeid juhiseid:

Me eeldame, et taotleja osaleb aktiivselt varjupaigamenetluses. Tahame takistada, et inimesed ei kao varjupaigamenetluse ajal või peale seda võimude silmapiirist ning et ei varjata oma tegelikku identiteeti. Humanitaarkaitse taotlemine ja kuritegude toimepanemine välistavad teineteist põhimõtteliselt.

Inimesed, kellel puudub luba riigis viibida, peavad lahkuma. Riigist lahkumise kohustusele peab järgnema tegelik lahkumine.

Õiguse järjekindel rakendamine säilitab usalduse õigusriiki. Varjupaigamenetluste vastuvõetavus sõltub suuresti sellest, kas eitava otsusega taotlused lõpevad ka tegelikult taotleja riigist lahkumisega.

Me ei soovi sisserännet oma sotsiaalsüsteemidesse. Meie sotsiaaltoetused ei tohi ahvatleda Saksamaale rändamist. Seepärast peavad mitterahalised toetused olema tähtsamad rahalistest toetustest.

Lõimumine õnnestub vaid siis, kui algusest peale on teada, keda ja mida see puudutab. See ei puuduta kõiki, kes Saksamaale on tulnud, vaid neid, kes jäävad riiki kauemaks. Lõimumine on seotud meie väärtussüsteemiga, mis on ühiskonna ühtekuuluvuse aluseks.

Lõimumine nõuab ühist tegutsemist, mida me tulevikus veelgi järjekindlamalt soodustada tahame. Siinkohal võime olla uhked oma ühiskonna mitmekülgse vabatahtlikutöö üle.

Saksamaa vajab hästi haritud ja kvalifitseeritud tööjõudu. Seda protsessi tuleb selgete reeglitega juhtida. Sellega võimaldatakse ka seaduslikku sisserännet.

Meie ees seisvad ülesanded on väga erinevad.

Need nõuavad meetmeid päritoluriikides, transiidiriikides, Euroopa Liidu tasandil ja Saksamaal. Need neli tegevusvaldkonda moodustavad tegevuskava raamistiku.

Viimastel aastatel oleme nii mõndagi saavutanud. Plaanime selle tööga jätkata. Rahuloluks ei ole siiski veel põhjust. Rändesurve Euroopa välispiiril püsib endiselt. Me ei tohi jätta inimkaubitsejate otsustada, kes võib ja kes ei tohi Saksamaale tulla.

Paljud riiklikud meetmed vajavad veel tõhustamist, eriti järjekindel väljasaatmine, lõimumiskursuste edukusmäär ning kiire ja turvaline varjupaigamenetlus.

Siiski peab tegevuskava elluviimisel arvestama sisserände üldist arengut. Aluseks on koalitsioonileppes kokkulepitud sisserände piirarv, mis ulatub 180 000 kuni 220 000 kaitse taotlejani aastas.

Kohapealne abi päritolu- ja transiidiriikides on tänu arengukoostöö meetmete tugevdamisele humanseim ja tõhusaim viis põgenemise põhjustega tegelemiseks ja inimestele viibimis- ja tulevikuperspektiivide loomiseks.

Vastutus riigi turvalisuse ees nõuab sisserände juhtimist ja piiramist. Tegevuskava eesmärk on rände püsiv korraldamine ja juhtimine. Sellega tagatakse tasakaal meie riigi abivalmiduse ja tegelike võimaluste vahel. Tegevuskava on seega sobiv viis, millega ületada meie ühiskonnas valitsevat lõhet.

Saavutamaks koalitsioonileppes kirja pandud eesmärged, moodustavad tegevuskava 63 meedet Saksamaa Liitvabariigi sise-, ehitus- ja koduministeeriumi (Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat – BMI) õiguspoliitilise raamistiku. Meetmed lähtuvad Euroopa Ülemkogu 28. juuni 2018 aasta järeldustest.

Kui nimetatud eesmärkide saavutamist takistavad riiklikud või rahvusvahelised sündmused, siis peab rakendama täiendavaid meetmeid.

Kehtib lubadus järjepidevalt ja püsivalt vähendada Saksamaale ja Euroopasse põgenevate inimeste arvu, et ei korduks sarnane olukord nagu 2015. aastal.

I. Tegevus päritoluriikides

Poliitilised eesmärgid

Põgenemine ja ränne on pikaajaline ja ülemaailmne väljakutse, mida põhjustavad kriisid, sõjad, nälg, vaesus ja võimaluste puudumine. Sõja- ja kriisipiirkondades elab 90% pagulastest ning neid võtavad vastu arenguriigid. Saksamaa panustab juba praegu palju ning tugevdab veelgi oma panust riikides kohapeal, sest kohapealne abi on humanseim ja tõhusaim viis, et tegeleda põgenemise põhjustega ning luua inimestele elamis- ja tulevikuväljavaated. Saksamaa arengukoostöö peab seisma meie huvide ja väärtuste eest. Solidaarsuse osas ei tee me järeleandmisi.

Me kohustume kompromissitult võitlema vaesusega. Samal ajal peab iga valitsus, kes soovib meiega arengupoliitiliselt tihedamalt koostööd teha, teadma, et me seame tema tegevusele ranged kriteeriumid, eelkõige inimõiguste jälgimise või korruptsiooni vastu võitlemise osas. Samuti on moodustab tähtsa osa meie koostööst partnerriikidega kuritegevuse, smugeldamise ja ebaseadusliku rände vastu võitlemine ning tagasilükatud varjupaigataotlejate tagasivõtmine.

Koostöö aluseks Aafrika partnerriikidega on Aafrika Marshalli plaani tegevuskava. Reformpartnerluse kaudu, mis lähtub sundimise ja meelitamise põhimõttest, edendame eesmärgipäraselt väljavalitud partnerriikide arengut. Nimelt sõltub Aafrika suurte probleemide edukast lahendamisest ka Euroopa tulevik.

Koostööd päritoluriikidega tuleb tõhustada. Seepärast ei tohi langeda ametliku arenguabi määr (Official Development Assistance – ODA), nagu seda on plaanitud 2022. aastani ulatuvas rahastamiskavas. See puudutab päästeabi ja taristu ülesehitamist kriisipiirkondades, aga eriti pikaajalisi arengukoostöö meetmeid, nagu vaesusega võitlemine, majanduse arendamine, haridus ja väljaõpe, kliimamuutustega tegelemine, naiste võrdõiguslikkus, hea valitsemistava tutvustamine ja inimõiguste austamine.

Saksamaa ei tule nende katsumustega aga üksi toime. Vaja on Euroopa Liidu jõulisemat rahalist panustamist ja õiglast majandussuhete ümberkorraldamist.

Meetmed

1. Põgenemispõhjuste vähendamine: laiendades arengupoliitilist koostööd, nagu näiteks taristu väljaehitamist ning investeerimist haridusse ja tööhõivesse.

2. Ajutise tööhõive kindlustamine: see, kellel on sissetulek, ei põgene oma kodupiirkonnast. Jätkatakse „Lähis-Ida tööhõivekampaaniaga“ ja selle laiendamisega. Sellega tugevdatakse meetmeid, mis on mõeldud põgenemisriikide miljonite riigisiseste põgenike tagasipöördumiseks.
3. Kooliskäimise võimaldamine päritolupiirkondades: pered kolivad ära, kui nende lastel ei ole enam võimalik koolis käia. Vastupidi kehtib sama: pered viivitavad oma kodudesse tagasipöördumisega, kui nende lastel puudub võimalus haridusele. Seepärast suurendatakse osalust haridusvaldkonnas.
4. Töökohtade pidev loomine: erialgatusena „Haridus ja tööhõive“ seatakse eesmärgiks alustada uut sihipärast ja põimitud koostööd ettevõtetega. Põhirõhk asetseb Magribi piirkonnal ja reformi pooldavatel Aafrika partnerriikidel.
5. Plaanitava arenguinvesteeringu seadusega luuakse paremad raamtingimused erainvesteeringutele, majanduskoostööle ning uued võimalused haridus- ja tehnoloogiakoostöö vallas.
6. Nõustamine vabatahtliku tagasipöördumise ja taasloomumise asjus: tulevikus peaks Saksamaa Migratsiooni- ja Pagulasamet (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge – BAMF) pakkuma varjupaigataotlejatele nõustamist vabatahtliku tagasipöördumise kohta. Üldiselt peaks tagasipöördumise nõustamine järgima ühtseid eesmärke ja standardeid. Siinkohal kehtivad üleriigiliselt samasugused pakumised igale sihtriigile. Seejuures tuleb päritoluriikides luua side Saksamaa majanduskoostöö ja arengu ministeeriumi (Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung – BMZ) nõusatmis- ja pakumisstruktuuridega. BMZ pakub vabatahtlikele tagasipöördujatele juba Saksamaal võimalust osaleda koolitustel. Nende eesmärk ei ole kohalviibimist pikendada, vaid eelkõige lihtsustada uut algust päritoluriigis.
7. Tugi- ja nõustamiskeskuste arendamine: Iraagis, Kosovos, Ghanas, Serbias, Albaanias, Tuneesias, Marokos ja Senegalis olevad kaheksa nõustamiskeskust koordineerivad kohapeal koolitus- ja tööhõivprogramme. Neid nõustamisteenuseid pakutakse ka Saksamaalt tagasipöördujatele. Lisaks teavitatakse ebaseadusliku rände ohtudest ning seadusliku sisserände võimalustest Saksamaale ja Euroopasse. Me tahame peamistes päritoluriikides luua uusi häid taasloomumisvõimalusi ja rajada nõustamiskeskusi ning pakkuda rohkem kohapealseid

koolitus- ja tööhõiveprogramme. BMZ ja BMI töötavad ühiselt välja tegevuskava vabatahtliku tagasipöördumise ja taasloomumise teemal ning hakkavad seda ellu viima.

8. 2019. aasta eelarve ja 2022. aastani ulatuv rahastamiskava: nimetatud meetmed vajavad täiendavaid eelarvevahendeid. Ametliku arenguabi määr (ODA määr) ei tohi langeda. Praeguste vahendite taset tuleb veel enam tõsta. Sellest tulenevalt on 2019. aastaks vaja BMZi eelarveosa jaoks täiendavaid summasid – lisaks praegustele vahenditele – suurusjärgus 880 mln eurot. Lisaks sellele on vaja järgnevatiks eelarveaastateks võtta juriidiline kohustus, mis võimaldaks teha kaugeleulatuvaid plaane. Samuti on vajalik järk-järgult suurendada 2020. aastaks eelarvet BAMFi rahvusvaheliste projektitööde jaoks päritoluriikides, mis on mõeldud BMI tagasipöördumisega seotud täiendavate projektide tegemiseks BMI ja BMZi tegevuskava raames. Selle nimel tegutsevad BMI ja BMZ ühiselt.

9. Tagasivõtmise parandamine: päritoluriikide abistamine oma kodanike tuvastamisel transiidiriikides, et neile asendusreisidokumendid väljastada ja nad uuesti tagasi võtta.

10. Rahvusvahelise politseikoostöö arendamine ja tugevdamine:

≠ Föderaalpolitsei kontakametnike võrgustiku arendamine päritolu- ja transiidiriikides. See peaks tagama vahetu teabevahetuse päritoluriikidega, et takistada ebaseaduslikku rännet.

≠ Rahvusvahelise üldsuse osaluse suurendamine: ÜRO ja Euroopa Liidu tsiviilpolitseimissioonide arendamine päritolu- ja transiidiriikides, et stabiliseerida nende julgeolekuolukorda.

≠ Rahvusvahelistel operatsioonidel osalemine: isikkoosseisu koolitamine, et arendada Saksamaa osalust rahvusvahelistel politseioperatsioonidel ja seeläbi lihtsustada välismissioonidele lähetamist.

≠ Rahastamispaketi suurendamine:

O Suurendada märkimisväärselt BMI eelarverida 6 mln eurole (pluss iga aasta 0,5 mln eurot eriolukordadeks aastani 2020), et toetada kahepoolset tegevust päritolu- ja transiidiriikides politsei koolitamise ja varustamise näol, tugevdades sellega sealseid julgeolekuasutusi ja tõhustades piirikontrolli;

O BMI uue eelarverea koostamine osana välisministeeriumi arendusvahenditest, mida saab paindlikult kasutada politsei suutlikuse suurendamiseks kolmandates

riikides (nagu näiteks IT-projektid identiteedihalduses, Interpoli projektid, piiriprojektid päritolu- ja transiidiriikides).

II. Tegevus transiidiriikides

Poliitilised eesmärgid

Me tahame ebaseadusliku rände transiidiriike toetada nende poliitilise olukorra stabiliseerimisel, eriti Põhja-Aafrikat ja Saheli piirkonda, Liibüat, Egiptust, Jordaaniat, Liibanoni ja Türgit. Selleks tahame neid riike aidata pagulaste viivitamatul vastuvõtmisel ja varustamise juures, toetada vastuvõtivate kogukondade taristut ning samal ajal teha keskpikki ja pikaajalisi investeeringuid. Peale selle tahame tugevdada tsiviiljulgeolekut ja toetada tõhusat piirihaldust. Tahame üheskoos võidelda ebaseadusliku sissetrände ja inimsugeldamise vastu ning toetada vabatahtlikku tagasipöördumist Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni (International Organization for Migration – IOM) ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees – UNHCR) kaudu. Tuleb tugevdada koostööd transiidiriikidega.

Meetmed

11. Niinimetatud „turvaliste paikade“ loomine: sellega takistatakse edasist põgenemis- ja rändeliikumist, suurendatakse vastuvõtuvõimet ning parandatakse vastuvõtutingimusi eriti konfliktipiirkondade ümbruses, luues koostöös UNHCRi ja IOMiga turvalised paigad:

- ≠ Põhja-Aafrikas (Vahemeres nn piirkondlikel maabumisplatvormidel päästetud põgenike tagasisaatmiseks) ja
- ≠ Saheli piirkonnas (olles põgenike kontaktpunkt konfliktipiirkondades), mida toetab Euroopa Liit või rahvusvaheline üldsus. Seejuures tagatakse nende paikade stabiilne turvalisus ning tegeletakse inimeste ootustega, mis on seotud nende võimaliku eduväljavaadetega rännata edasi Euroopasse, samuti on nendest paikadest võimalik inimesi tagasi saata ja ümber asustada. Ümberasustamise kaudu vastuvõtmine sõltuks Saksamaa vastuvõetavate sisseträndajate koguarvust.

12. Konfliktipiirkondade jaoks mõeldud Euroopa Liidu rahade aktiveerimine: suurendada Euroopa Liidu ja Aafrika usaldusfondi rahastamispaketti (Euroopa Liidu tegevusplaan Aafrika stabiliseerimiseks ja põgenemispõhjuste vastu võitlemiseks), mis toimuvad Euroopa Liidu mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimiste raames ajavahemikuks 2020–2027.

13. Põgenemistagajärgedest teavitamine: eesmärgistatud teavitustöö läbiviimine (tagasisaatmiskeskuste loomine väljaspool Agadezi / Nigerit), et rõhutada ebaseadusliku rände võimatust.

14. Koolitamine piirihalduse alal: piiripolitsei rahvusvaheliste koolituskeskuste (nt G5 riikides asuv Collège Sahélien de Sécurité (CSS)) toetamine Saheli piirkonnas, et edendada tõhusat piirihaldust.

15. Transiidiriikide rahaline toetamine: peamiste transiidiriikide, sealhulgas vastuvõtivate kogukondade aitamine pagulaste vastuvõtmisel ja varustamisel.

16. Suutlikuse suurendamine transiidiriikides: toetada varjupaiga ja rändega seotud meetmeid, et suurendada suutlikust transiidiriikides.

17. „Põhja-Aafrika strateegia“: arendada edasi nn Põhja-Aafrika strateegiat kui vahendit, et põhjalikult analüüsida ja strateegiliselt planeerida BMI meetmeid Põhja-Aafrika piirkonna ja naabruses asuva Saheli piirkonna jaoks.

III. Tegevus Euroopa Liidus

Poliitilised eesmärgid

Tahame rände tõhusat juhtimist Euroopa Liidus. Seda suudame saavutada vaid läbi suurema koostöö. Julgeolek algab piiridest. Seepärast tahame parandada välispiiri kaitset. Meie eesmärk on liikuda selle poole, et luua toimiv Euroopa ühine varjupaigasüsteem, sealhulgas rakendada Dublini mehhanismi. Soovime Euroopa Liidu ning ebaseadusliku rände päritolu- ja transiidiriikide vahel usaldusväärset ja igakülgset koostööd ning suhtlust. Mida vähem suudab Euroopa ühine varjupaigasüsteem pakkuda, seda olulisemaks muutuvad riiklikud meetmed ja nende tõhusus.

Meetmed

18. Frontexi tugevdamine:

- ≠ operatsioonide isikkoosseisu suurendamine ja geograafiline laienemine,
- ≠ eraldi operatiivüksuse loomine Frontexi peakorteris ning täiendavate Frontexi omavahendite hankimine (nt patrullsõidukid, infravalguskuvaseadmed),
- ≠ täiendavate Frontexi kontaktametnike lähetamine kolmandatesse riikidesse,
- ≠ operatiivkoostöö kiire arendamine, Frontexi kiirreageerimisreservi täiendavad harjutused eriti survestatud piirilõikudel ning kiirreageerimisreservi isikkoosseisu suurendamine ja
- ≠ Euroopa Liidu tasandil vajalike õigusmuudatuste tegemine, et vähendada kiirreageerimisreservi kasutamise nõudeid.

19. Euroopa piiripolitsei: Frontexi arendamine „Euroopa piiripolitseiks“, mis austab liikmesriikide suveräänsust ja pädevust kaitsta enda riigipiire.

20. Euroopa ühine varjupaigasüsteem: tõhusa, kriisidele vastupidava ja solidaarse Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomine koos Dublini määruse optimeerimisega. BMI toetab jõuliselt:

- ≠ kiiret varjupaigamenetlust vastavalt ühtsetele Euroopa Liidu standarditele ning vastuvõtutingimuste ja varjupaigahüvede ühtlustamist liikmesriikides,
- ≠ varjupaigamenetluse kuritarvitamise ja teiseste rännete vastu võitlemist, muu hulgas Dublini menetluse kiirendamise kaudu, et nt uuesti sisenemise juhtumite korral oleks võimalik kiirem tagasisaatmine ja toetuste vähendamise kaudu, kui viibitakse mittevastutavas liikmesriigis ning
- ≠ selgeid kohustusi ja tõhusaid menetlusi ning õiglast koormuse jaotamist kõikide liikmesriikide vahel vastavalt Dublini määrusele, sealhulgas kriisiolukorras kaitset vajavate isikute solidaarne jaotamine, ilma et vabastataks välispiiriga riike nende kohustustest.

21. Olemasoleva Dublini määruse järgimine: nõuda kõikidelt Euroopa Liidu liikmesriikidelt Dublini määruse järjepidevat järgimist ja hoogustada arutelusid, et suurendada varjupaigataotlejate üleandmiste arvu vastutavatesse liikmesriikidesse. Vastasel juhul võtta kasutusele siseriiklikke meetmeid, et suurendada Dublini üleandmiste tulemuslikkust, seda eriti korduva ebaseadusliku tagasipöördumise korral Saksamaale.

22. Struktuuride tugevdamine välispiiril: Itaalias ja Kreekas paiknevate esmase vastuvõtu keskuste toetamine liikmesriikide piisava isikkoosseisu kaudu. Esmase vastuvõtu süsteemi / kontrollitud keskuste laiendamine kooskõlas Euroopa Ülemkogu 28. juuni 2018 aasta järeldustega.
23. Standardmudeli loomine Euroopa esmase vastuvõtu keskuste jaoks: töötada välja Saksamaa algatus Euroopa Komisjonile, et luua standardmudel esmase vastuvõtukeskuse / kontrollitud keskuse jaoks. Seeläbi võimaldatakse vajadusel ülekantavus teistele piirkondadele.
24. Majutustingimuste parandamine Kreekas: aktiveerida Kreekale antav Euroopa Liidu finantsabi, et parandada saartel olevaid majutusvõimalusi ja takistada maismaale siirdumist.
25. Euroopa Liidu ja Türgi avaldus: töötada koos Euroopa Komisjoniga Euroopa Liidu ja Türgi avalduse järjekindla rakendamise nimel, mille kohaselt tuleks kaitse taotlejad, kes kasutasid Türgit transiidiriigina ja sisenesid esimest korda Euroopa Liitu Kreeka saarte kaudu, saata tagasi Türgi. Seevastu Türgis olevate Süüria kodakondsusega isikute vastuvõtmine Euroopa Liitu (1:1 mehhanism).

IV Tegevus kodumaal / riigis

Sisepiirid / Schengen

Poliitilised eesmärgid

Tahame taastada sisepiirikontrollita Schengeni ala. See eeldab ennekõike tõhusat välispiiride kaitsmist ja toimivat Dublini süsteemi. Tahame suurendada riiklikku tegutsemisvabadust Euroopa Liidu kehtivas seadusandlikus menetluses Schengeni piirieskirjade kohta, mis lubaks riikidel hädaolukorras taastada sisepiirikontrollid. Mis puudutab olukorda Euroopa Liidu sees, siis ohustab varjupaigataotlejate teisene liikumine liikmesriikide vahel Euroopa ühise varjupaigasüsteemi terviklikkust ja Schengeni õigustikku. Selliste rändevoogude vastu võtame tarvitusele kõik vajalikud riigisisised õigus- ja haldusmeetmed, tehes tihedat koostööd meie Euroopa partneritega.

Meetmed

26. Parem piirikontroll Schengeni välispiiril: Euroopasse sisenemise ja lahkumise süsteemi (Entry-Exit System – EES) kiire kasutuselevõtt, millega tulevikus hakatakse juba piiril registreerima ja elektrooniliselt säilitatama kolmandate riikide kodanike riiki sisenemisi ja riigist lahkumisi ning nende biomeetrilisi tunnuseid, samuti Euroopa Liidu reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) kasutuselevõtt, mille abil väljastatakse isikutele juba enne riigist väljumist luba kolmandasse riiki sisenemiseks.

27. Sisepiirikontroll:

- ≠ vastavalt Schengeni piirieskirjadele viia läbi vajalikus ulatuses ajutisi sisepiirikontrolle. Praegune korraldus kehtib Saksamaa-Austria maismaapiiril kuni 2018. aasta novembrini.
- ≠ Läbiviidud sisepiirikontrollidele järgnevad nagu ennegi tagasisaatmised, kui pole täidetud Schengeni piirieskirjade sissesõidunõuded (nt kui on puudu piiriületusdokument või viisa). Tagasi lükatakse ka isikud, kellel on keelatud Saksamaale siseneda või seal viibida, sõltumata sellest, kas nad taotleavad varjupaika. See kehtib ka isikutele, kes on teistele liikmesriikidele juba üle antud, kuid üritavad Saksamaale tagasi tulla.
- ≠ Saksamaa-Austria piiril luuakse uus piirirežiim, mis tagab selle, et riiki ei saaks siseneda varjupaigataotlejad, kelle varjupaigamenetluse eest vastutavad teised Euroopa Liidu riigid. Selle jaoks loome transiidikeskuseid, kust on võimalik varjupaigataotlejaid saata otse tagasi vastutavatesse riikidesse (tagasisaatmine põhineb mittesisenemise fiktsioonil). Me ei taha tegutseda koordineerimata, vaid sõlmida asjaomaste riikidega haldusleppeid või töötada välja vastav tegutsemine. Juhtudel, kus riigid keelduvad otsese tagasisaatmise haldusleppest, toimub tagasisaatmine Saksamaa-Austria piiril Austria Vabariigiga sõlmitud lepingu alusel.

28. Intensiivne salajane jälgimine: luua kooskõlas Schengeni piirieskirjadega ajutise piirikontrolli alt väljajäävaid meetmeid, mis hõlmavad kogu Saksamaa maismaapiiridel toimuvat paindlikku politseitegevust, sealhulgas föderaalpolitsei läbiviidavaid ajutisi kontrollimisi piiriületamistel, panustades sellega aktiivselt ebaseadusliku rände takistamisele ja piiriülese kuritegevuse vastu võitlemisele.

29. Politseikoostöö arendamine: föderaalpolitsei ja liidumaade politseide ning naaberriikide politsei- ja piirivalveasutuste vahelise koostöö tugevdamine, vajaduse korral näidisprojektide läbiviimine.

30. Piirikaitse ülesande tugevdamine: föderaalpolitsei volituste laiendamine ka tähtsamatele siseriiklikele teedele, et takistada ja tõkestada ebaseaduslikku riiki sisenemist, ning anda neile pädevus isikuid riigist välja saata.

31. Taristu rahaline toetamine: paindliku kontroll- ja töötlemistaristu arendamine ning föderaalpolitsei varustamine, et tagada (ka pikaajalisemat) mobiilse kontroll- ja jälgimismeetmete rakendamist piirilähedastel aladel.

Varjupaiga- ja välismaalaste õigusega seotud menetlused

Poliitilised eesmärgid

Tahame parandada varjupaigamenetluste tõhusust, kiirust ja kvaliteeti. Peame teadma, kes meie riigis viibivad. Lisaks ka seda, kus taotlejad varjupaigamenetluse ajal viibivad. Me ei soovi, et tagasilükatud varjupaigataotlejad pääseksid tagasisaatmise menetlusest. Tahame kõrvaldada valed ajendid, mille tõttu esitatakse varjupaigataotlus Saksamaale. Tahame muuta siduvamaks varjupaiga- ja välismaalaste õigusega seotud koostöökohustused ja nõudluspõhiselt juhtida oskustööjõu sisserännet. Kõik see nõuab reforme varjupaigaasutuste korralduses ja varjupaigamenetluse kujundamisel.

Meetmed

32. Varjupaigamenetluse optimeerimine: saabumis-, otsustamis- ja tagasisaatmiskeskuste (Ankunfts-, Entscheidungs-und Rückführungszentren ehk AnkER-keskused) loomine kaasaegse teenust pakkuva asutusena ning nende kasutusele võtmine koos liidumaadega. Kiired, tõhusad ja turvalised varjupaigamenetlused tänu riigi-, liidumaade- ja kohalike omavalitsuste pädevuste koondamisele. AnkER-keskuste peamine eelis on see, et tulevikus jaotatakse taotlejad alles peale seda linnadesse ja kogukondadesse, kui nende kaitse staatus on saanud positiivse vastuse. AnkER-keskuste ülesanded ja menetlused on koalitsioonilepingus konkreetselt ja koalitsiooniparteidele siduvalt kirjeldatud. Täpsemalt:

- ≠ AnkER-keskustes: kõikide varjupaigamenetluses osalevate ametiasutuste olemasolu ja koostöö riigi, liidumaa ja kohaliku omavalitsuse tasandil, st eelkõige BAMFi, BA (Bundesagentur für Arbeit ehk föderaalne tööhõiveamet), liidumaade vastuvõtukeskuste, välismaalaste ametite ja laistekaitseametite (Jugendamt) vahel. Võimaluse korral ka pädeva kohaliku halduskohtu kohapealne olemasolu, et veelgi enam kiirendada halduskohtu kiirmenetlusi,
- ≠ kogu varjupaigamenetluse läbiviimine AnkER-keskustes, alustades varjupaigataotlusest ja lõpetades varjupaigaotsusega, sealhulgas tagasipöördumise nõustamine, vabatahtlik tagasipöördumine või kodumaale tagasisaatmine. Kahtluse korral tehakse seal kindlaks ka isiku ligikaudne vanus.
- ≠ Inimeste võimalikult lühike viibimine keskustes. BAMFis tehtavate menetluste kõrval tuleb halduskohtulise otsuse tegemisele kuluvat aega vähendada kiirmenetluste ja sisuliste kohtumenetluste abil. Halduskohtud peavad otsustama võimalikult kiiresti.
- ≠ AnkER-keskuste taotlejatele kehtib kohustus elada kindlaksmääratud kohas ja kohustus viibida alama astme välismaalaste ameti halduspiirkonnas (tingimus sotsiaaltoetuste saamiseks) kuni 18 kuud või perekondadele 6 kuud,
- ≠ reeglina on keskustes mitterahalised toetused tähtsamad rahalistest,
- ≠ nende põhimõtete rakendamine ka keskustes majutatud taotlejate suhtes, kelle üle käib Dublini menetlus,
- ≠ peale ebaõnnestunud varjupaigamenetluse lõplikku otsust jõustub koheselt kohustus AnkER-keskustest lahkuda,
- ≠ föderaalpolitsei suurem kaasamine tagasisaatmistele ja Dublini üleandmistele korral, mis toimuvad õhustranspordi kaudu. Vajadusel föderaalpolitsei isikkoosseisu tugevdamine, et tagasisaatmistele eskortida.
- ≠ Küsimustes AnkER-keskuste konkreetse ülesehituse ning vastutuse ja sponsorluse üle, sõlmitakse kokkulepped riigi ja liidumaade vahel.
- ≠ AnkER-keskuste tegevuse alustamine põhineb olemasolevatel õigusaktidel. Pärast saab saadud kogemuste põhjal teha otsuseid, muutes vajadusel seadust.

33. Varjupaigamenetluse kvaliteedi parandamine:

- ≠ BAMFi protsesside optimeerimine ja varjupaigaotsuste kvaliteedi tagamine,

- ≠ mitme silma printsiibi rakendamine,
- ≠ töötajate seas rotatsiooni põhimõtte rakendamine,
- ≠ varjupaigaotsuste ja kaitsekvootide üleriigiline kontroll,
- ≠ täielikud turvakontrollid koos isikusamasuse kontrollimisega (üksikasjalikult meetmes 37),
- ≠ tervisekontrollid (üksikasjalikult meetmes 36),
- ≠ põhjalik väljaõpe ja ühised tegevussuunised igas menetluse etapis, isikutuvastamiseks mõeldud IT-abisüsteemide edasine katsetamine ja üleriigiline kasutuselevõtt BAMFi poolt,
- ≠ Kohtuistungil kaadula videosalvestiste kasutuselevõttu.

34. Kaitse vajaduse järjepidev kontrollimine:

- ≠ süüdimõistva kohtuotsusega kurjategijate puhul – ka käimasolevas varjupaigamenetluses – ja kodumaal viibinud kaitse taotlejate ning kaitse saajate puhul, kes olid väitnud, et nad on seal ohus. Kui varjupaigamenetluse ajal viibitakse kodumaal, siis nendel juhtudel loetakse varjupaigataotlus tagasi võetuks.
- ≠ Siinkohal tuleb parandada BAMFi teabevahetust teenust pakkuvate asutaste ja välismaalaste ametitega, et vajaduse korral kohe kontrollimisega alustada.
- ≠ Lisaks sellele võtame kasutusele kaitse saajate seadusliku koostöökohustuse varjupaigaõiguse tühistamise menetluse ajal.

35. Kiirendatud menetlus: kiirendatud menetluse rakendamine vastavalt varjupaigaseaduse lõikele 30a seoses kaitse taotleja piiratud õigustega (nt lühemad tähtajad apellatsioonkaebuse esitamiseks) tänu:

- ≠ olemasolevate õigusnormide järjepidevale kohaldamisele kiirendatud menetluse läbiviimiseks, sealhulgas turvalistest päritoluriikidest pärit kaitse taotlejate, korduva taotluse esitajate ning isikute suhtes, kes ei teinud varjupaigamenetluse ajal koostööd ja
- ≠ kiirendatud menetluste kohaldamisala laiendamisele varjupaigaseaduse lõikes 30a seoses isikut tõendavate dokumentide esitamata jätmisega.

36. Vanuse kindlaksmääramine ja kohustuslik tervisekontroll:

- ≠ kohustusliku meditsiinilise vanusetuvastamise sisseviimine, kui esineb kahtlusi kaitse taotleja täisealisuse osas ja
 - ≠ seadusjärgse kohustusliku tervisekontrolli ulatuslik kohaldamine, eriti nakkushaiguste puhul, ning sarnased kohustuslikud kontrollid isikute puhul, kes ei pea elama vastuvõtu- või pagulaskeskustes (nt alaealised varjupaigataotlejad ja tunnustatud kaitse saajatele järele tulevad pereliikmed).
37. Kolmandate riikide kodanike parem tuvastamine ja julgeolekukontroll:
- ≠ tehnilise protsessi täiustamine, et teha kindlaks julgeolekuprobleeme. Föderaalpolitsei üldine kaasamine ning välismaalaste keskregistri numbri (Ausländerzentralregisternummer) edastamise ja kasutamise võimaldamine, et julgeolekukontrollide käigus saaks isiku selgelt tuvastatada ning ühtsete protsesside loomine ja andmete võrdlemise võimaldamine kolmandatest riikidest pärit isikute julgeolekukontrolliks,
 - ≠ välismaalaste keskregistri arendamine ainsaks keskseks välismaalaste andmete süsteemiks ja välismaalaste detsentraliseeritult andmete kaotamine välismaalaste ametites. Seejuures areng suurema automatiseerituse suunas,
 - ≠ standardiseeritud protsessi kasutuselevõtt kõigis asjaomastes ametiasutustes, et paremini ja kiiremini tuvastada mitmekordsed ja korduvad rikkujad eesmärgiga omavahel tihedalt koordineerida vajaminevaid politseimeetmeid (turvalisuse tagamine, vastutusele võtmine) ning varjupaiga- ja elukohajärgseid meetmeid (varjupaigaõiguse tühistamise kontrollimine, riigist väljasaatmine),
 - ≠ identifitseerimisülesannete parandamine kõikide kolmandate riikide kodanike puhul, kasutades selleks isiku biomeetriliste andmete ja põhikirjete säilitamist ja pidevat võrdlemist,
 - ≠ sõrmejälgede võtmiseks nõutava vanusepiiri langetamine kuuenda eluaasta täitumiseni,
 - ≠ välismaalaste keskregistris säilitavate andmete laiendamine, et paremini juhtida tagasisaatmisi ja vabatahtlikke lahkumisi, ning lahkumistoetuste andmine ja parem tuvastamine väljasaatmistel ja
 - ≠ Euroopa ühise andmehoidla loomine, et isikuid kogu Euroopas tuvastada ja kontrollida, sealhulgas teabevahetus kolmandate riikidega.
38. Varjupaigamenetluse ajal koostöökohustuse rikkumise korral toetustega seotud sunniabinõude rakendamine, luues selle jaoks otsese andmevahetuse BAMFi ja teenust

pakkuvate asutuste vahel. Vastavalt Saksamaa varjupaigataotlejate toetuste seadusele (Asylbewerberleistungsgesetz) vähendatakse toetusi eelkõige siis, kui:

- ≠ ei tehta koostööd isiku tuvastamisel või kodakondsuse väljaselgitamisel, BAMFis taotluse esitamisel kokkulepitud kuupäevadel, asendusspassi muretsemisel või riigist lahkumisel vaatamata olemasolevale lahkumiskohustusele ning
- ≠ rikutakse kohustust omada elukohta ja „kaotaks ära“.

39. Varjupaigahüvede kuritarvitamise vastu võitlemine:

- ≠ üldreeglina rakendada järjepidevalt mitterahaliste toetuste eelistamise põhimõtet vastuvõtukeskustes / pagulaskeskustes majutamisel ja lahkumiskohuslaste suhtes (vajaduse korral uue toimetulekutoetuse taseme kasutuselevõtt),
- ≠ vastavalt varjupaigataotlejate toetuste seadusele pikendada väiksemate toetuste väljamaksmise perioodi praeguse 15 kuu asemel 36 kuuni, et aeglustada üleminekut kõrgema määraga sotsiaalabile vastavalt Saksamaa sotsiaalkindlustusseadustiku 12. köitele (Sozialgesetzbuch – SGB) ja
- ≠ võimaldada käimasoleva varjupaigamenetluse ajal tegeleda heategevusliku tööga, et sisustada ooteajal igapäevast elu.

40. Varjupaigaga seotud kohtumenetluse optimeerimine:

- ≠ seaduseelnõu koostamine, et vähendada halduskohtute koormust ja kiirendada menetlust,
- ≠ kohtuotsuste tegemisel suurendada kohtute isikkoosseisu ja kaasata rohkem kohtunikke, kes ei ole veel eluks ajaks ametisse määratud,
- ≠ eelotsusemenetluse kasutuselevõtmine föderaalses halduskohtus (Bundesverwaltungsgericht), et arutada põhimõtteliste küsimuste üle,
- ≠ apellatsioonikaebuse kontrollimine varjupaigamenetluse ajal ja lahkumiskohustuse täitmine vaatamata apellatsioonimenetlusele,
- ≠ kontrollitakse, kas kaitse taotlejad osalevad kohtukulude kandmisel,
- ≠ rakendada kohtumenetluse poolte suhtes järjekindlalt kiire menetlemise nõuet ja
- ≠ uute võimaluste proovimine, et saada varjupaigamenetluses apellandilt selgitusi, nt kasutades selleks kohtuistungis videosalvestisi.

41. Loodavate eeskirjade järjepidev rakendamine, millega tagatakse täiendava kaitse saajatele järele tulevatele pereliikmetele kaitse.

42. Järjekordsete turvaliste päritoluriikide kindlaksmääramine: Alžeeria, Maroko, Tuneesia ja Gruusia, samuti teiste riikide, kelle regulaarne pagulasseisundi tunnustamise määr on alla viie protsendi, tunnustamine turvaliste päritoluriikidena, et kiirendada menetlust.

43. Seadusliku sisserände soodustamine: töötada välja kvalifitseeritud tööjõu vajaduspõhine sisserändeseadus (Fachkräftezuwanderungsgesetz), mis peaks täiendama ja paremini süstematiseerima praeguseid eeskirju seaduses, mis reguleerib välismaalaste elamist Saksamaal (Aufenthaltsgesetz), ning täiendavate meetmete rakendamine taotleja kvalifikatsiooni tunnustamisel ja haldusmenetlusel, keele omandamisel ning välismaale tööle asumisel.

Lõimumine

Poliitilised eesmärgid

Tahame, et kaitse staatusega isikud, kes jäävad Saksamaale kauemaks, lõimuksid meie ühiskonnaga ja väärtuste süsteemiga. Edukas lõimumine on ühiskondliku ühtekuuluvustunde eelduseks. Kõikidelt sisserändajatelt ootame meie riigiga samastumist ning meie väärtuste ja eluviiside austamist. Lõimumisprotsess algab osalemisega lõimumiskursusel, mille tahame kohustatud osalejatele muuta siduvamaks ja rohkem kontrollitavaks. Tahame teha kindlaks osalejate arvu ja nende edukuse olemasolevates lõimumisvõimalustes. Tahame parandada heategevuslike lõimumisprojektide edendamist ja uurida täpsemalt järgi, kas projektide eesmärgid ka saavutatakse.

Meetmed

44. Lõimumiskursuste kvaliteedi parandamine: alustada koheselt lõimumiskursuste hindamisega, et teada saada, kuidas kursuste kvaliteeti veelgi parandada.

45. Suuremad nõudmised kohustatud osalejatele seoses osalemisega kursustel: rangemate nõudmiste rakendamine korrapärase osalemise suhtes ning väärtuste vahendamiseks mõeldud infotundidel osalemise sidumine lõpueksamile lubamisega.

46. Sunniabinõud ja ergutusvahendid: sunniabinõude võimaluste suurendamine juhtudel, kui rikutakse kohustust osaleda lõimumiskursustel ning sihtotstarbeliste ergutusvahendite kasutamine, et saavutataks keeleoskustase B1.

47. Tervisetõendite esitamise kohustuse karmistamine puudumise korral: tõendite esitamise kohustuse karmistamine eriti korduva ja vabandamata puudumise korral või kohustatud osalejate hilinemisel lõimumiskursusel.
48. Suurendada kontrollimiste tihedust: lõimumiskursuste tegijate ja lõimumiskursuste tihedam kontrollimine, seda proportsionaalselt vastavalt lõimumiskursuse süsteemi kasvuga.
49. Sunniabinõude korra tõhustamine seoses lõimumiskursuste süsteemiga: teabevahetus liidumaadega ja riigi tööhõiveametiga selle üle, kuidas suudaksid asjakohased ametiasutused veelgi enam täita võetud kohustusi ja kasutada ära olemasolevate ulatuslike sunniabinõude potentsiaali.
50. Parem kursustele jaotamine: tänu osalejate tõhusamale ja paremale jaotamisele tehakse kindlaks kohustatud osalejate osavõtt lõimumiskursustest.
51. Kursuste sotsiaalne toetamine: hinnata lõimumiskursuste sotsiaalse toetamise pilootprojekti, millega abistatakse traumeeritud või õpiraskusega osalejaid.
52. Lõimumisprojektide soodustamine: BAMFi lõimumisprojektide soodustamiseks mõeldud mõjumudelite uurimine ja soovitude väljatöötamine projekti teostajatele.

Tagasipöördumine

Poliitilised eesmärgid

Täitmisele kuuluva otsuse saanud lahkumiskohuslased peavad meie riigist viivitamatult lahkuma. Eitava otsusega lõppenud varjupaigamenetlus peab tähendama kohest väljasaatmismenetluse alustamist. Lisaks vabatahtlikule tagasipöördumisele tahame tõhustada kehtiva lahkumiskohustuse täideviimist. Vabatahtlike tagasipöördumiste ja tagasisaatmiste arvu tuleb oluliselt suurendada. Tagasisaatmine on peamiselt liidumaade ülesanne. Riik on siiski valmis tulevikus palju enam toetama.

Meetmed

53. Koostööst keeldujad tuleb selgemini tuvastada ja nende suhtes sunniabinõusid rakendada: väljasaatmisotsuse sundtäitmise peatamise ajal tuleb lahkumiskohuslastele, kellel

esinevad tagasisaatmist takistavad asjaolud, nt identiteedi varjamine, väljastada sellekohane tõend. See lihtsustaks eristada humanitaarse taustaga juhtumeid ja karistada rikkujaid.

54. Selge kohustus endale pass muretseda: riiklike lubade ja teenuste sidumine kehtiva reisidokumendiga. Seeläbi vastutuse ülekandmine asjaomastele isikutele, mis on mõistlik viis, et endale kehtiv reisidokument soetada.

55. Tõhus võitlus kurjategijate ja õigusrikkujate vastu:

- ≠ Saksamaa Liitvabariigi sise-, ehitus- ja koduministeeriumi alla eritöörühma loomine, mis toetab pädevaid liidumaa ametiasutusi ja aitab kaasa parema võrgustiku loomisele teiste Euroopa liikmesriikide ametiasutustega,
- ≠ karmistada veelgi väljasaatmisseadust: kõik, kes kasutavad elamisluba kuritegevuslikul eesmärgil, peavad meie riigist lahkuma. Üle vaadatakse seaduses olev õigusrikkumiste alammäär, millega kaasneb riigist väljasaatmine.

56. Vabatahtliku tagasipöördumise soodustamine:

- ≠ arendada välja riigi- ja liidumaade ühised tagasisaatmisprogrammid, et soodustada tagasipöördumist ning
- ≠ töötada välja uus tagasipöördujate nõustamissüsteem, mis on kooskõlas riigi tagasipöördumist toetava strateegiaga ja mis panustab rohkem välismaalaste ametile või teistele riiklikele ametiasutustele. Seejuures tuleb väljasaatmise alternatiividena esiplaanile tõsta varjupaigamenetluse väljavaateid ja lahkumiskohuslaste puhul riigist lahkumisi.

57. Struktuuride optimeerimine:

- ≠ efektiivsuse suurendamine tsentraliseerimise kaudu. Arendada edasi süsteemi, et liidumaade kesksed välismaalaste ametid võivad tühistada riigis viibimise load ning
- ≠ riigi ja liidumaade koostöö arendamine: tagasipöördumiskeskuse (Zentrum zur Unterstützung der Rückkehr) jätkuv väljaarendamine riigi ja liidumaade keskseks teenusepakkujaks tagasisaatmisküsimuste haldamisel. Seeläbi liidumaade toetamine lahkumiskohustuste jõustamisel ja parema ning ühtsema üleliidumaaalase praktika loomisesse panustamine. Liidumaade soovil võib asendusspassid hankida BMI või selle vastav allüksus.

58. Õigusriigi suutlikkuse säilitamine:

- ≠ täiendavate sunniabinõude võimaluste loomine juhtudeks, kus kolmandad isikud takistavad riigist lahkumise täideviimist, ning
- ≠ jätkata võimalike meditsiinitõendite väärkasutamise takistamisega.

59. Väljasaatmist ootavate inimeste kinnipidamine, et takistada neil hoiduda kõrvale väljasaatmisest: teha seadusmuudatustega praktilisemaks väljasaatmist ootavate inimeste kinnipidamine, sealhulgas taotluse menetlemine. Seeläbi tehakse kindlaks lahkumiskohuslaste tegelik arv ja takistatakse kõrvalehoidumist enne eelseisvat väljasaatmist,

- ≠ kõikide vahendite kasutamine, et pidada kinni väljasaatmist ootavad inimesed: tagamaks praeguses eriolukorras väljasaatmist ootavate inimeste kinnipidamiskohtade arv, peatame ajutiselt väljasaatmise eesmärgil kinnipeetavate ja teiste kinnipeetute eraldamise, mis võeti kasutusele üksnes Euroopa Liidu tagasisaatmisdirektiivi alusel, kooskõlas Euroopa Liidu tagasisaatmisdirektiivi artikliga 18,
- ≠ kutsuda liidumaasid üles tagama piisaval hulgal kinnipidamiskohti väljasaatmist ootavatele inimestele ja vahi all viibivatele riigist lahkujatele ning
- ≠ riigi enda lennujaamade juures olevate kinnipidamiskeskuste loomise võimaluse kontrollimine, eelkõige selleks, et lihtsustada kollektiivset tagasisaatmist. Pikemas perspektiivis jätkata riigi vastutuse laiendamisega tagasipöördumist puudutavates küsimustes, et tagasipöördumisi veelgi rohkem tõhustada. Eriti aktiivselt kavatseb BMI osaleda õhutranspordiga seotud tagasisaatmistel (nt tellimuslennud), seda eriti Dublini määruse kohastel üleandmistel.

60. Päritoluriikide enda kodanike tagasivõtmine:

- ≠ nn koherentse süsteemi parem jälgimine päritoluriikide suhtes ja päritoluriikide tagasivõtmisvalmiduse suurendamine, kasutades selleks kõiki poliitika valdkondi.
- ≠ helde viisade väljastamine ainult tõelise tagasivõtmisvalmiduse puhul: nn viisa hoova loomine, et motiveerida päritoluriike koostööle ning parandada üleandmise korda tagasisaatmistel. Kasutada viisa- ja tagasipöördumispoliitikat ning viisade väljastamist ergutusvahendina, et parandada teatavate päritoluriikide koostöövalmidust.

61. Tagasivõtmistingimuste parandamine päritoluriikides ohtlike isikute puhul: suhtlus kohtuvõimuga, et tulla vastu kohtupraktika kasvavatele nõuetele (nt diplomaatilised tagatised) seoses ohtlike isikute riigist väljasaatmisega. Sellega lihtsustatakse ja kiirendatakse tagasisaatmisi, eriti selle inimrühma puhul.

62. Reisidokumentide kohene väljastamine: Euroopa Liidu reisiloa menetluse loomine. Reisidokumentide oluliselt lihtsam soetamine aitab vähendada puudujääke seoses tagasisaatmistega täideviimisega.

63. Euroopa Liidu tagasisaatmisdirektiivi reformimine, et eelkõige väljasaatmist lihtsustada.

„Humaanselt ja sotsiaalselt reguleeriva vasakpoolse sisserändepoliitika teesid“

Detlef Bimboes, Constantin Braun, Fabio De Masi, Hannes Fauser et al

1. Varjupaigaõiguse taastamine ja täiendavad humanitaarse pagulaspoliitika vahendid

DIE LINKE peab järjekindlalt seisma humanitaarse pagulaspoliitika eest. Hätta sattunud, sõja või poliitilise tagakiusamise eest põgenevatele inimestele tuleb tagada piiramatut kaitset. Tahame taastada varjupaigaõiguse poliitiliselt tagakiusatud isikutele (eelkõige Dublini määruse ja „turvaliste päritoluriikide“ kaotamine) ning järjekindlalt rakendada mittetagasisaatmise põhimõtet Saksamaa ja Euroopa Liidu piiridel. Euroopa Liidu välispiiride üha suuremale militariseerimisele tahame vastukaaluks tutvustada vasakpoolset nägemust ning teha lõppu sisserändajate ebainimlikule vahistamisele Euroopas ja väljaspool Euroopat. Tahame igakülgset täiendavat kaitset põgenevatele inimestele, kelle elu on sõdade tõttu ohus.

Vahemeres suremine peab lõppema. Selleks peavad Euroopa Liidu riigid ühiselt looma võimaluse taotleda varjupaika ja täiendavat kaitset otse päritolu- ja transiidiriikide saatkondades. Sel juhul ei oleks Vahemere eluohtlik ületamine enam tingimus, et taotleda kaitse saamist Euroopa Liidus. Euroopa Liidu riigid peavad käivitama ulatuslikud merepäästeprogrammid¹. Euroopa Liidu programm (või mitme riigi programm väljaspool Euroopa Liidu struktuure) võiks olla veelgi tõhusam ning panna piiri suremisele.

Samuti tahame pakkuda igakülgset toetust väljaspool Euroopa Liitu asuvatele riikidele, kes annavad suure panuse pagulaste vastuvõtmisel. Võitleme pagulaspoliitika eest, mis aitab kõiki. Tänapäeval on rahvusvaheline pagulaspoliitika nii halvas seisus, et ainuüksi see on põgenemise põhjuseks. Olematut tähelepanu ja liiga vähe abivahendeid saavad eriti sellised riigid, kelle võimalused on kõige väiksemad, kuid kes kannavad suurimat koormat. Humanitaarne ja moraalne kohustus on neid riike stabiliseerida ning sealsete pagulaste elu- ja lõimumistingimusi parandada. ÜRO-pagulasabi (UNCHR) rahaliste vahendite märkimisväärse suurendamise abil tahame luua päritoluriikide ja piirnevate naaberriikide pagulaslaagrites inimväärset

¹ Ainuüksi Itaalia operatsioon „Mare Nostrum“ päästis Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni (IOM) hinnangul 150 000 inimest (<http://www.iom.int/news/iom-applauds-italys-life-saving-mare-nostrum-operation-not-migrant-pull-factor>).

elamistingimused, et säästa suuri inimmasse kaugetesse riikidesse põgenemise koledustest ja ohtudest ning tänu geograafilisele lähedusele oluliselt lihtsustada nende tagasipöördumist kodudesse.

Selleks, et vähendada nende kolmandate riikide koormat ja päästa inimelusid eksistentsiaalse majandusliku ohu eest (näiteks kliimakatastroofid või näljahädad), tahame jõulisema vahendina kasutada pagulaste kvoodipõhiseid vastuvõtmise programme – nagu neid kasutati Saksamaa Liitvabariigi ajaloos Vietnami, Süüria või juudi pagulaste puhul.

Sellega seoses tuleks kõigest väest püüelda süsteemi poole, mis tagab varjupaigataotlejate solidaarse ja õiglase vastuvõtu ning ümberpaigutamise Euroopa Liidu piires. Siinkohal lasub vastutus kõigil Euroopa Liidu liikmesriikidel, makstes vähemalt rahalist hüvitist ning toetades vastuvõtvaid riike spetsiaalse finantsabiga.

2. Sisserändeõigus ja varjupaigaõigus

Seni toimunud arutus on osaliselt segi aetud sõnad sisseränne ja varjupaiga andmine või pagulaste vastuvõtmine, seda mõnikord tahtmatult, mõnikord poleemilistel kaalutlustel. Siiski tuleb mõlemaid eristada, ja mitte ainult õiguslik-administratiivselt, vaid ka normatiivselt ja teoreetiliselt. Põgenemine ja sisseränne ei ole mitte ainult formaalselt ja administratiivselt erinevad tõsiasiad, vaid ka erinevat liiki tegevused, millel on erinevad otsuste langetamise asjaolud, põhjused ja sihteesmärgid, ning mida tuleb seetõttu eetiliselt ja poliitiliselt erinevalt liigitada.

Piiramatu kaitse tagamine abivajajatele on midagi muud kui piiramatu sisseränne, mis hõlmab ka kõiki neid, kes rohkem teenivad või paremat elatustaset nautida soovivad. Esimesel juhul on tegemist kaitse- või päästemeetmega inimestele, kes on eluohtlikus häda- või sundolukorras. Teisel juhul on ränne sotsiaalmajanduslikult motiveeritud tegutsemine, mis ei ole alternatiivitu ega kujuta endast viimast õlekõrt, vaid valikut erinevate võimalike variantide vahel². Siinkohal on vastuvõtvatel riikidel õigus rännet reguleerida.

² Selle tähtsa eristuse tegemiseks ja arutlemiseks vaata: Angeli, Oliviero: „[Das Recht auf Einwanderung und das Recht auf Ausschluss](#)“, ajakirjas *Zeitschrift für Politische Theorie*, 2. Köide, trükk 2/2011: lk 171–184, lk 178 ja järgnevatel lehekülgedel ja Attac-i akadeemilise komitee aruteludokument „[Flucht und Migration. Herausforderungen für emanzipatorische Politik](#)“ (september 2016), alates lk 31.

Kuigi ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis on sätestatud universaalne väljarändeõigus, ei ole selles kirjas vastavat universaalset sisserändeõigust. Seega puudub *de facto* õigus, mis lubaks ülemaailmselt vabalt ringi liikuda ja elada seal, kus tahetakse, ning seda õigust ei paista niipea saabuvat. Varjupaigaõiguse ja sisserände„õiguse“ põhimõtteline võrdsustamine on seega nii faktiliselt, normatiivselt kui ka teoreetiliselt põhjendamatult. Lõppkokkuvõttes nõrgendaks see varjupaigaõigust poliitilist ja moraalset mõjuvõimu ning piiramatut sisserände seadusega muudaks selle tühiseks ja tähtsusetuks.

3. Riiklus ja sisserändepoliitika

Ettekujutus avatud piiridest rahumeelses ja solidaarses maailmas on tulevikuvision, mille poole me püüdleme. Paraku ei ole selleks praegu tingimused loodud. Vajame realistlikke ajutisi ja üleminekulahendusi, mis viivad meid sellele eesmärgile lähemale. Lahendused peavad olema praegustes tingimustes teostatavad ja laiemale elanikkonnale arusaadavad, eelkõige palgatöötajatele ja vähem privilegeeritud ühiskonnakihi. Maailmakorras, kus domineerib neoliberaalne kapitalism ja mida valitsevad territoriaalsed riigid, suudab paratamatult ainult rahvusriiklikult organiseeritud heaoluriik toimida humanitaarse ja sotsiaalse rändepoliitika instantsina. Ainult sellisele realistlikule alusele toetudes saab luua tõsiseltvõetavat seisukohta. Seejuures peaksime võtma eeskujuna Ühinenud Rahvaste Organisatsioonist (ÜRO), milles on esindatud nii sisserände- ja väljarände-, arengu- ja tööstusriigid kui ka tärganud turumajandusega riigid. Alates 2016. aastast on seal peetud läbirääkimisi „Ülemaailmse turvalise, korrakohase ja seadusliku rände kokkuleppe“ üle. ÜRO tunnustab selgesõnaliselt riiklikku suveräänsust sisserändepoliitika kujundamisel, tingimusel, et järgitakse rangelt kõiki humanitaar-, õigus- ja sotsiaalseid norme ja standardeid³.

4 Turvalisus ja ühiskonna juhtimine

³ Kajastatud ÜRO ränderaamistiku esialgses kavandis „[Global compact for safe, orderly and regular migration: Zero draft](#)“ (5. veebruar 2018), lk 3; vrd ka asjakohast „[New Yorker Erklärung für Flüchtlinge und Migranten](#)“ (eesti keeles „New Yorgi deklaratsioon pagulastele ja sisserändajatele“) (ÜRO Peaassamblee resolutsioon 19. septembrist 2016). Kriitiliselt tuleb siiski märkida, et lepingu kavand maalib rahvusvahelistest rändeprotsessidest ühepoolse positiivse stsenaariumi ning välistab sellega seotuid probleeme, riskipotentsiaali ja negatiivseid tagajärgi. Eriti ehedalt kujutab seda uus ÜRO peasekretär António Guterres oma kaasnevas [avalduses 12. jaanuarist 2018](#).

Piirikontroll ei ole iseenesest vägivaldne ega inimvaenulik. See on julgeolekustruktuuri oluline osa ja tähtis vahend ühiskonna juhtimisel ja kujundamisel. Ilma aruka ja tõhusa piirihalduseta seisaksid riigid abituna ühelt poolt rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi ning teiselt poolt kapitali- ja kaubaliikluse või maksudest kõrvalehoidumise ees. Radikaalse „Ei riigipiiridele“ pooldajad peaksid tegelema küsimusega, kuidas nad mõtlevad tagada elanikkonna õigustatud julgeolekuvajadust ja sotsiaalselt reguleerida rahvusvahelist kapitali, kaupade ja teenuste liikumist. Seepärast ei tohiks piirikontrolli põhimõtteliselt kaotada, vaid see peab olema kooskõlas rahvusvahelise inim- ja pagulasõigusega⁴. See nõuab täiendavat rahvusvahelist koostööd andme- ja teabevahetuse, personali koolitamise, isikudokumentide väljastamise jpm osas, mis peab toimima õigusriigi põhimõtetel ja kooskõlas andmekaitseõuetega⁵.

5. Õigusriik ja sisserännet reguleerivad õigusaktid

Vasakpoolne sisserändepoliitika peab järgima õigusriigi põhimõtteid. Seetõttu on vaja läbipaistvat, ühtset ja siduvat reeglite süsteemi, mis tagab õiguskindluse ja menetlusõiguse.

Seejuures on vältimatud teatud elementaarsed piirangud. Näiteks jätab Genfi pagulasseisundi konventsioon kaitseõigusest sõnaselgelt välja isikud, kes on toime pannud „sõjakuriteo või inimsusevastase kuriteo“, kes on enne vastuvõtmist pannud toime „raske mittepoliitilise kuriteo väljaspool vastuvõtvat riiki“ või kes on süüdi „ÜRO eesmärkide ja põhimõtetega vasutolus olevate tegude toimepanemises“, ja võimaldab välja või tagasi saata isikuid, kelles nähakse „kaalukatel põhjustel ohtu riigi julgeolekule“ või „ohtu riigi ühiskonnale“, sest nad on „lõpliku kohtuotsusega süüdi mõistetud kuriteos või eriti raskes kuriteos“⁶. Mõistlikuse piires peavad sarnased piirangud kehtima ka sisserändepoliitikas. Raskete kuritegude (nt inim- või relvakaubandus) ja tõsiste julgeolekukaalutluste korral, st põhjendatud terrorismikahtlustuse ja muude tõsiste ohtude puhul ühiskonna ja avalikkuse julgeolekule, tuleb algusest peale keelata riiki sisenemine ja seal viibimine.

⁴ Vastavalt allikale „[New Yorker Erklärung](#)“ (mainitud eespool), lk 5.

⁵ Need ja teised suunised on leitavad siin viidatud esialgses „[Global compact](#)“ kavandis (mainitud eespool), alates lk 4, ja allikast „[New Yorker Erklärung](#)“ (mainitud eespool), alates lk 6.

⁶ [Genfi pagulasseisundi konventsioon](#) (art 1, lg F; art 33, lg 2).

Vasakpoolne sisserändepoliitika käsitleb peamiselt töö- ja majandusrännet kolmandatest riikidest väljaspool Euroopa Liitu. Me seisame selle eest, et inimesed kolmandatest riikidest saaksid õiglaseid ja reguleeritud võimalusi, et end siin sisse seada ja meie ühiskonnas elu alustada. Töö- ja sotsiaalkaitseõigused ning kollektiivlepingud peavad kehtima sarnaselt kohalikele elanikele ka sisserändajatele ja ajutistele töötajatele.

Puhtalt loogikast lähtudes on sisserände küsimuses vaid kolm võimalust: reguleerimata, reguleeritud või puuduv sisseränne. Meie arvates on õigustatud ainult teine võimalus ehk reguleeritud sisseränne. Rände põhimõttelise reguleerimise seisukohast lähtub loogiliselt ka vajadus reguleerida tööjõu- ja majandusrännet, mis on ühiskonnas kõige olulisem valdkond. Erinevalt sellest, mida debattides vahel väidetakse, ei alusta me puhtalt lehelt. Juba praegu on meie kasutada palju sisserännet puudutavaid õigusakte. Elukohaseaduse alusel on sisserändeks mitmeid võimalusi, Euroopa Liidu õiguse alusel on Euroopa Liidu kodanikel liikumisvabadus ja peaaegu piiramatu juurdepääs tööturule, ning Euroopa Liidu nn sinise kaardiga on sisseränne võimalik kolmandatest riikidest pärit kõrge kvalifikatsiooniga töötajatel. Hoolimata puudustest ja ebamäärasusest ei pea kehtivat õiguslikku olukorda tervenisti hülgama. Seda peaks kriitiliselt analüüsima ja põhjalikult muutma, et luua edumeelne terviklik sisserändepoliitika, mis lähtudes rahva huvidest reguleerib targalt ja kaalutletult tööjõurännet. Seevastu poleks mudel, mille kohaselt võiks sisse rännata ja loa riigis viibimiseks saada praktiliselt igaüks, kes ei ole teadaolev terrorist või kes elab sotsiaalses isolatsioonis, nagu pakub välja „Projektgruppe Einwanderung“ („Sisserände projektirühm“) poolt esitatud nägemus⁷, meie arvates ei vasakpoolse rändepoliitika eesmärgile suunatud ega laiemale elanikkonnale arusaadav.

6. Vasakpoolne poliitika ja rahvusvaheline solidaarsus

Vasakpoolsed solidaarsuse ja abi põhimõtted ei kehti ainult inimestele, kel on „õnnestunud“ Saksamaale jõuda. Meie peamine tähelepanu tuleb pöörata sellele, et kedagi ei sunnitaks oma kodust lahkuma. Inimestel on õigus sellele, et nad ei peaks põgenema või välja rändama. Teistes riikides, nagu näiteks Ladina-Ameerikas, arutavad neid küsimusi vasakpoolsed ja ametiühingud ning töötavad selleteemaliste projektide kallal⁸. Me peaksime nende tegemisi lähemalt uurima.

⁷ Projektgruppe Einwanderung, „[Konzeption einer linken Flüchtlings- und Einwanderungsgesetzgebung](#)“ (Berliin, 29.1.2017)

⁸ Arutlemiseks vaata näiteks: Bassoli, Sergio: „[The right not to migrate and the right to sustainable development](#)“ (Equal Times, 11.9.2013)

Samade rahaliste kulutustega kui Saksamaal võib päritoluriikides saavutada eluolude parandamisel sageli mitu korda parema tulemuse. See on ratsionaalne ja pragmaatiline hinnang, arvestades rahaliste vahendite parimat võimalikku kasutamist lühikeses ja keskpikas perspektiivis.

Seetõttu on oluline kõrvaldada põgenemise põhjused, parandada kohapealseid majanduslikke ja sotsiaalseid tingimusi ning elu väljavaateid. Meie eesmärk peab olema mitte ainult sümptomite, vaid ka lootusetuse ja vaesuse põhjuste vastu võtlemine. Paljude inimeste pühendumus paremate elu- ja töötingimuste nimel nii siin kui ka päritoluriikides on konkreetne rahvusvahelise solidaarsuse märk. Reguleerimata tööjõuränne ei väljenda aga vasakpoolset internatsionalismi, vaid teenib kapitali „rahvusvahelisuse“ huve⁹. Põhjendatult ei suuda sisserändepoliitika tulla üksi toime põgenemise, sund- ja vaesusrändega ning nende peamiste põhjustega (eriti neokoloniaalne majandus- ja kaubanduspoliitika ning otsesed ja kaudsed sõjalised sekkumised). Reguleerimata tööjõuränne ei paku lahendust maailma hädadele, vaid tähendab tegelikult väikese mobiilse vähemusrühma privilegeeritust. Süsteemne võitlus põgenemis- ja rändepõhjuste vastu nõuab rahu- ja julgeolekupoliitikat ning ka solidaarsusel põhinevat arengu- ja kaubanduspoliitikat, mis võimaldab arengumaadel oma majandust kaitsta ja arendada. Ainus poliitika, mis tõesti aitaks neid sadu miljoneid inimesi sõja- ja vaesuspiirkondades, oleks see, mis võitleb maailma eri paigus edukalt ja jätkusuutlikult sõja, vaesuse ja majandusliku lootusetuse vastu.

7. Vasakpoolne vs. liberaalne rändepoliitika

Vasakpoolne poliitika erineb puht olemuslikult liberalismist. Vasakpoolne poliitika ei pööra tähelepanu mitte ainult üksikisiku, vaid kogu ühiskonna arengule ja huvile. Vasakpoolne sisserändepoliitika ei tohiks leppida sellega, rääkimata kaasa aitamisest, et rände teel destabiliseeritaks ühiskonda ja nõrgendataks töölisklassi võitlusvõimalusi.

⁹ Ei ole juhus, et noore Saksamaa Liitvabariigi värbamislepingud riikide nagu Itaalia, Kreeka ja Türgiga, millega tulid Lääne-Saksamaale nn „külalistöötajad“, olid peale sunnitud tööandjate organisatsioonide poolt. Nad lootsid saada organiseerimata ja kuulekaid töötajaid. Ametiühingud seisis leppe tagasilükkamiseni sellele skeptiliselt vastu (vaata näiteks: Hunn, Karin: „Nächstes Jahr kehren wir zurück...“. Türgi „külalistöötajate“ ajalugu Saksamaa Liitvabariigis, Göttingen 2005).

Rändeprotsessid peaksid avaldama kõikidele pooltele võimalikult suurt positiivset ja vähimat negatiivset mõju, sihtriike ja rändajaid seejuures selgelt abistama, mitte õõnestama¹⁰. Vasakpoolne rändepoliitika peab olema suuteline selliste pingevahekordadega tulemuslikult ümber käima.

Eduka sisserände mõõdupuu ei ole seejuures sisserändajate kasulikkus kapitali tootmisel, vaid võimalikult kõrge elukvaliteedi tagamine kõigile. Lõppkokkuvõttes on seega mõõdupuuks lõimumise edukus ja see toetub materiaalsetele tingimustele, mida peame pidevalt uuesti looma. Sisseränne kujutab endast alati kohustust vastuvõtvale riigile, kes peab hoolitsema sisserändajate heaolu ja lõimumise eest. Vasakpoolsetena ei tohi me sellisesse vastutusse kergekäeliselt suhtuda. Me peame seisma selle eest, et kõikidele sisserännanutele pakutaks enam kui lihsalt ebamäära „sotsiaalset pidepunkti“, vaid nimelt häid väljavaateid elamiseks. Konkreetsemalt tähendab see: kvaliteetset lõimumis-, keele- ja õiguslast haridust (viimane keskendub tööõigusele), häid töövõimalusi, taskukohast eluaset, stabiilset ja sotsiaalset keskkonda ning osalemis- ja organiseerumisvõimalusi.

8. Rände ühiskondlikud mõjud siht- ja päritoluriikidele

Ühtemoodi kriitiliselt peame suhtuma nii oskustööliste ja kõrge kvalifikatsiooniga töötajate kui ka madala kvalifikatsiooniga tööliste sisserändesse.

Kui korraga rändab riiki sisse suur hulk madala kvalifikatsiooniga töötajaid, siis suurendab see praegustes tingimustes konkurentsi ja palgasurvet vastavas tööturu segmendis. Teisest küljest on hästi teada massilise töötusega seotud struktuursed lõimumiseprobleemid, sotsiaalsed raskused ja kultuuridevaheliste konfliktide tekkimise võimalused ning vasakpoolne lähenemine ei tohi olla selline, mis neid probleeme pisendaks ja (vähemalt lühiajaliselt) õhutaks. Kui aga arengumaadest rändab välja suur hulk oskustöölisi, siis toimub „ajude äravool“¹¹. Ei üks ega

¹⁰ Vrd: Attac-i aruteludokument „[Flucht und Migration](#)“, lk 28.

¹¹ Drastiline näide on meditsiinitöötajate tohutu väljaränne Aafrikast. Maailma Terviseorganisatsiooni andmetel on 27 protsenti Lõuna-Aafrikas ja 22 protsenti Ghanas väljakoolitatud arstidest välja rännanud. Aastal 2003 lahkus riigist 61% arstidest, kes olid Ghanas ajavahemikul 1986 kuni 1994 hariduse omandanud. Vähemalt 12 protsenti Sahara-taguses Aafrikas väljakoolitatud arstidest on välja rännanud. Kui arvestada juurde arste, kes sündisid Aafrikas, kuid keda ei koolitatud välja kodumaal, siis saame tulemuseks 24 protsenti. Peaaegu iga neljas Aafrika arst meelitatakse mujale tööle. Peegelpildis sellele on 18 protsenti OECD riikide arstidest sündinud välismaal. See protsess on viinud tulemuseni, et Aafrika kanda on 27 protsenti üleilmsetest haigestumistest, kuid moodustab vaid 3 protsenti meditsiinipersonalist. Tervishoiusüsteemide murettekitav olukord enamikes Aafrika riikides on samuti sellise väljarändega seostatav.

teine ei ole päritoluriikide huvides, sest massiline väljaränne hävitab kohaliku sotsiaalse taristu ja halvendab piirkonna arenguvõimalusi.

Sageli tuuakse positiivselt esile sisse­rändajate märkimisväärselt suuri rahasaadetisi kodudesse. Kahtlemata parandavad need vahendid üksikute perekondade ja kogukondade elu. Arengumaadesse rahasaadetiste saatmise makromajanduslik mõju on siiski vaieldav. On olemas viiteid selle kohta, et need suurendavad väliskaubanduse puudujääke ja süvendavad päritoluriikide majanduslikku sõltuvust. Samuti ei aita need summad kaasa toimivate heoluriigi struktuuride ja avalike teenuste arendamisele. Seejuures oleksid need äärmiselt vajalikud kohapealsete inimeste ja vaesemate riikide jätkusuutliku arengu jaoks. Rahasaadetised ei paku seega retsepti, et lahendada arengumaade probleeme ja sõltumist teistest. Sotsialistidena peame pakkuma kollektiivseid ja sotsiaalseid lahendusi, selle asemel, et keskenduda üksikisiku rikkuse maksimeerimisele kui imerohule, langedes sedasi liberalismi loogika ja tema näilise lahenduse lõksu.

Vastuvõtva ühiskonna raskustele peame vastu tulema sobivate raamtingimuste ja meetmete abil, et sisse­rändajad tunneksid end meie juures hästi, suudaksid ise elatist teenida, lõimuda ja osaleda ühiskonna- ja kultuurielus, ilma et tekitataks või õhutataks tõsisid konflikte. Selle saavutamiseks peame võimalikult mõistlikult kasutama ja arendama praegu olemasolevaid tegelikke ja aina piiratumaid majanduslikke ressursse ja võimsusi, mis suuremas osas koosnevad siseriiklikest maksudest ja lõivudest. Kahtlemata peab meie eesmärk olema rahalise tegevusvabaduse pidev suurendamine. Kuid ühelt poolt ei tohi see olla nii esitatud, nagu ei koormaks lõimumine heoluriiki üldse või ainult väga vähe¹². Teiselt poolt ei tohi me langeda soovunelmate küüsi, justkui oleks praegune poliitiline võimude tasakaal loodud sedasi, et me saaksime piiramatult mobiliseerida rahalisi vahendeid¹³.

¹² Poliitika, mis on kombinatsioon avatud piiridest kõigile ja nõudmisest tingimusteta põhisissetuleku nagu ka ühiskonna vastava sotsiaalse mudeli järele, oleks meie arvates lausa sürrealistlik.

¹³ Selles kontekstis rõhutatakse piiramatut sisse­rännet toetavates aruteludes sisse­rände positiivset fiskaalmõju. Siiski ei ole siinne uurimus nii ilmselge (Suurbritannia jaoks näiteks <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/election-2015-briefing-fiscal-impacts-of-migration-to-the-uk/#kp6>). Veelgi enam on küsitav vanemate uurimistulemuste lihtne ülekandmine hiljutisele pagulaste sisse­rändele, sest pole ühtegi tõsiseltvõetavat prognoosi avatud piiride režiimile. Samuti ei ole (eriti pikaajalised) mõjud palgale ja tööhõivele empiiriliselts piisavalt selged, näiteks nagu [teatab kokkuvõtlikult Berliini DIW](#) (Deutsches Institut für Wirtschaftsworschung, eesti keeles Saksa majandusuuringute instituut). Palju sõltub siin keskmisest kvalifikatsiooni tasemest, haridusalastest püüdlustest nagu ka vastavatest riiklikest investeeringutest ([IAB-BAMF-SOEP-Befragung Welle 1 2016](#)).

Lisaks ei esinda meie teadmiste kohaselt ükski teine vasakpoolne partei Euroopa Vasakparteis ega Euroopa Parlamendi Vasakpoolsete liitfraktsioonis seisukohta, mis lubaks praktiliselt igal isikul sisse rännata ja saada luba riigis viibida. Mõttele Saksamaast kui riigist, kuhu igaüks saab valdavalt reguleerimata sisse rännata ja riiki jääda, seisavad meie sõsarparteid skeptiliselt vastu, ja seda õigustatult, sest Schengeni lepingu raames tooks see endaga automaatselt kaasa märkimisväärsed väljakutseid ja koormusi nende ühiskondlikele ja sotsiaalsetele taristutele. Tõenäoline reaktsioon sakslaste sellisele ühepoolsele tegutsemisele tooks endaga kaasa inimeste liikumisvabaduse viivitamatu piiramise Schengeni alas ka teiste Euroopa riikide poolt. On enesestmõistetav, et sellist arengut me ei tervitaks ega isegi toetaks, kuid peame põhjendatult rõhutama, et faktiliselt avatud piiride ühepoolne kasutuselevõtt tooks endaga tõenäoliselt just sellise tagajärje.

9. Konkreetsed ettepanekud (majandusliku) sisserände reguleerimiseks

Saksamaa Ametiühingute Keskliit DGB (Deutscher Gewerkschaftsbund) avaldas oma 2014. aasta resolutsioonis „Flucht und Migration“ (eesti keeles „Põgenemine ja ränne“)¹⁴ mitmeid konkreetseid ettepanekuid töötava elanikkonna sisserände reguleerimiseks. Sealhulgas on välja toodud mis tahes struktuurilise diskrimineerimise kaotamine välismaalastest tööjõu suhtes, võrdne kohtlemine töötasu ja -tingimuste osas, mis on eeldus elamisloa andmisel, ja nende tingimuste järgimise kontrollimine peale tööleasumist või elamisloa tähtajaline sidumine töötajate rühmaga, selle sidumise asemel teatud tööandjaga¹⁵. Ka Saksamaa Pariteetne Heaoluühing (Paritätische Gesamtverband) on tegelenud kehtiva õiguskorraga ja soovitab tööjõudu vajavate töökohtade nimekirja asemel teha must nimekiri nendest töökohtadest, kus on tööjõu ülepakkumine, lihtsustada veelgi enam riiki sisenemist koolituse ja täiendõppe eesmärgil ning sõlmida ajutisi kahepoolseid erikokkuleppeid madala kvalifikatsiooniga töötajatega, et tagada seaduslik sisseränne¹⁶. Me tahame jätkata arutelu koolituspakkumistega seotud korduvrände üle, millega Saksamaa saaks otseselt aidata lõunapoolsete riikide ja päritoluriikide inimesi.

¹⁴ „[Flucht und Migration – Für eine humanitäre und solidarische Flüchtlingspolitik, gleiche Rechte für Zugewanderte und mobile Arbeitnehmerinnen und Arbeitnehmer](#)“, DGB resolutsioon oma 20. üleriigilisel kongressil „Parlament der Arbeit“ 2014. aastal.

¹⁵ Sealsamas.

¹⁶ Vaata lisaks [Pariteetse Heaoluühingu hinnangut sisserändeseadusele](#).

Konkreetsse õigusliku ja praktilise vasakpoolse sisserändepoliitika kujundamiseks teeme oma parteile ettepaneku pidada laiapõhilisi kõnelusi oluliste ühiskonnarühmadega, nimelt ametiühingutega, sotsiaalorganisatsioonidega, sisserändajate esindajatega, ning selle alusel luua vastav tegevuskava. Võimaluse korral peaks sellesse „ümarlauda“ kaasama ka väljaränderiikide valitsuste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajaid, eriti Aafrikast (nt Rosa Luxemburgi Fondi (Rosa-Luxemburg-Stiftung) ja nende kohalike partnerite kaudu) nagu ka algatuste eestvedajaid, kes tegutsevad „õiguse eest mitte välja rännata“ (nt Mehhikost¹⁷).

Lisa: Üldised märkused „Ei riigipiiridele“ positsiooni kohta

(1) Põhimõte on õige, et ühtegi inimest ei tohi diskrimineerida tema päitolu tõttu ainult põhjusel, et ta on sündinud mingis konkreetses riigis või teatud sotsiaalse või kultuurilise taustaga rühma. Paraku jõuavad osad LINKE liikmed seda arvestades järeldusele: kõigile avatud piiride ja piiramatute sisserände lubamine, et igalühel oleks võimalus nautida kohalikku elatustaset, on lühinägelik ja eluvõõras suhtumine. Inimeste elamistingimusi ja õigusi peab alati vaatama konkreetse riigi taustal ja selles kontekstis, milles nad päriselt elavad. Rahvusvaheline ja võrdsusele suunatud vasakpoolne poliitika peab võtma eesmärgiks arendada kõikides maailma riikides poliitilisi ja elamistingimusi selliselt, et keegi ei peaks kartma materiaalselt puudust, sõda või tagakiusamist ning et kõik inimesed saavad rahu, väärilt ja turvaliselt head elu elada.

(2) Palgatöötajate erinevate rühmade vahel ei tohi luua valesid vastasseise. On täiesti õige, et nad kõik kuuluvad töölisklassi ehk proletariaati, ja et neil kõigil on sõltumata siinolemise ajast ühised huvid, kuid ka siin ei tohi teatud ebamugavaid reaalsusi lihtsalt ignoreerida. Ühest küljest valitseb nii palgatöötajate kui palgatöötajate erinevate rühmade vahel konkurents ning teisest küljest on olemas terve süsteem erinevatest väärtustest, suhtumistest ja eesmärkidest, mis jääb ühelt poolt inimeste struktuurse/majandusliku positsiooni ja nende baasvajaduste ning teiselt poolt inimeste ühiskondliku eneseteadvuse ja vastava poliitilise tegevuse vahele. Need on mõjutatud inimese sotsiaalsest ja religioossest taustast ning erinevad üksteisest erineval

¹⁷ Põhjaliku ülevaate Mehhiko liikumise kohta saab ajakirjaniku David Baconi reportaažist: *The Right To Stay Home. How US Policy Drives Mexican Migration*, Boston 2014.

määral, mõnikord isegi väga¹⁸. Neid lahknevusi ja nendega seotud võimalikke konflikte ei tohi alahinnata, eirata või maha salata.

(3) Tõesti võõrastav on väide, et sisserände reguleerimine tähendab automaatselt vägivaldse piirirežiimi rajamist koos müüride ja korraldusega inimesi maha lasta, nagu seda üritavad mõista anda riigipiiride kaotamise pooldajad. Seejuures on tegemist absurdse poleemilise liialdusega, millel ei ole ka ühtegi tõsiseltvõetavat ajaloolist tõestust. Näiteks on Rumeenia ja Bulgaaria töötajate vaba liikumine peale Euroopa Liiduga liitumist mitmeks aastaks peatunud ja see on takistanud massilist sisserännet nendest riikidest, ilma et oleks olnud vaja suurendada (sõjalist) piirivalvet. Küsimus ei ole selles, kas takistada kõikide vahenditega igasugust soovimatut rännet, vaid kuidas reguleerida sellist inimmasside hulka, mis ei tooks endaga kaasa probleeme koos tagajärgedega.

¹⁸ Selle süsteemi kohta vaadake German G. Diligenski endiselt asjakohast ja lugemisväärset uurimust: *Sozialpsychologie und Klassenbewußtsein der Arbeiterklasse im heutigen Kapitalismus*, Frankfurt am Main 1978. Maailma Sotsiaaluuringu (WSF) tulemused tõestavad, et keskmiselt on erinevus väärtushoiakutesse suurem ühiskondade kui sama ühiskonna klasside vahel (vt näiteks: <http://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp>).

2. TEOREETILINE RAAMISTIK

Valitud lähtetekstid on internetis üleval ning laiem avalikkus pääseb nendele vabalt ligi. Siiski on tekstide näol tegemist kindla valdkonna sisuga, mida loevad pigem seadusandjad, rändetemaatikaga otseselt kokku puutuvad riigiasutused, vabatahtlike organisatsioonid, ajakirjandus või inimesed, kellele pakub teema huvi. Tekstid sisaldavad seega rohkelt erialaseid sõnu ja õigusakte, millega teksti adressaadid on kursis või teavad järele vaadata. Tõlkimisel oli suurim tähelepanu suunatud väljakujunenud saksakeelsetele oskussõnadele vastete leidmisele, kuid arvestama pidi ka tekstide poliitilise sisuga ja sellega, kuidas vahendada teatava alatooniga sõnu eestikeelsele lugejale. Sobiva toeria rakendamiseks määratlesin esmalt lähtetekstide olemuse, arvestades nii tekstide liiki kui ka sisu.

2.1. Tekstitüpoloogia

Lähteteksti liik on oluline Katharina Reissi tekstitüpoloogias, mille järgi mõjutab tekstiliik tõlkimiseks kasutatavat tõlkemeetodit (Stolze 2005: 113). Tekstid saab laias laastus jaotada kolme kategooriasse: informatiivsed, ekspressiivsed ja operatiivsed tekstid. Informatiivsed tekstid keskenduvad sisule (nt aruanded, tunnistused, kasutusjuhendid jms), ekspressiivsed tekstid on mõjutatud teksti koostaja individuaalsest stiilist ja eneseväljendustaotlusest (nt luuletused, näidendid, romaanid, biograafiad jms) ja operatiivsed tekstid on suunatud sellele, et mõjutada lugeja mõtlemist või hoiakuid (nt propagandatekstid, reklaamid, demagoogia, satiir, kommentaar jms), kasutades selleks kindlaid sõnu, retoorilisi vahendeid või võõrsõnu (*ibid.*: 113–114). Reiss tõdeb samas, et tekstid võivad sisaldada erinevate tekstiliikide tunnuseid ning olla segu mitmest, kuid ometi on võimalik teha kindlaks, milline tekstiliik domineerib ja seda arvestades tõlkida (*ibid.*: 112). Nii peab tõlkija informatiivsete tekstide puhul arvestama sellega, et tõlkida tuleb võimalikult neutraalselt ja kõige olulisem on teabe adekvaatne edasiandmine. Ekspressiivsete tekstide tõlkimisel on kõige olulisem lähteteksti kunstilise vormi edasiandmine, säilitades seejuures ka sisu. Operatiivsete tekstide puhul tuleb arvestada teksti autori kavatsusi, olgu selleks teksti adressaadi suhtumise muutmine kellessegi või millessegi, ja sellest tulenevalt võtta üle lähtetekstis kasutatav keelepruuk. Tõlkemeetodina sobib kodustamine, sest oluline on saavutada teksti adressaadis sama efekt mis originaalteksti adressaadilgi.

Lähtetekstidest langeb informatiivse teksti kategooria alla Bundestagi uuringuteenistuse tekst, sest selle puhul on tegemist valdavalt rände hetkeolukorda kirjeldavate andmetega ning ka uuringuteenistuse üks põhimõtetest on, et ollakse apoliitilised ja objektiivsed (Deutscher Bundestag *i.a*). Saksamaa Liitvabariigi sise-, ehitus- ja koduministeeriumi 63-punktiline tegevuskava ning Die Linke parlamendifraktsiooni rändepoliitiline tekst on magistrip projekti autori hinnangul sümbioos informatiivsest ja operatiivsest tekstiliigist. Mõlemad tekstid sisaldavad teavet kehtivate seaduste ja varjupaigaga seotud menetluste kohta, ent samas kumab läbi lugeja mõjutamine. Eriti hästi näeb seda vasakpoolsete tekstist, kus on kasutatud hinnangute andmist praegusele olukorrale ning tundeküllaseid väljendeid.

2.2. Tõlkemeetodid

Lähtuvalt eelmises peatükis kirjeldatud tekstiliikidest otsustasin tõlkemeetodite valikul kasutada lingvistilise tõlketeooria esindeja, Peter Newmarki tõlketeoreetilist lähenemist. Tema tõlkemeetodid ja -protseduurid sobivad magistrip projekti autori hinnangul siinsete tekstide tõlkimiseks enim. Kuna tekstid on poliitilised ja kaks neist mõeldud teksti adressaatide arvamuse mõjutamiseks, siis võimaldab Newmarki teooria säilitada nii poliitiliselt olulise sõnavara ja originaali täpsuse, kui ka lubab keskenduda lugejale ning muuta laused loetavamaks.

Newmarki tõlketeooria jaguneb kaheks tõlkemeetodiks, milleks on semantiline ja kommunikatiivne tõlge. Kommunikatiivse tõlke eesmärk on luua sihtteksti lugejale võimalikult ligilähedane lugemiskogemus kui originaali lugejale, seevastu semantilise tõlke juures on oluline võimalikult täpne lähteteksti sisu edasiandmine, üritades jäljendada originaali semantilisi ja süntaktilisi struktuure (Munday 2016: 71). Leedsi Ülikooli tõlketeaduse professor Jeremy Munday on ülevaatliku tabeli abil kõrvutanud semantilise ja kommunikatiivse tõlke erinevused järgnevalt (*ibid.*: 72):

Semantiline tõlge	Kommunikatiivne tõlge
<ul style="list-style-type: none"> Fookuses on lähteteksti autori mõttekäik, mitte sihtteksti lugeja. Tõlkija võib kasutada viitamist juhul, kui see on 	<ul style="list-style-type: none"> Fookuses on sihtteksti lugeja ning tõlge on subjektiivne.

<p>lugejale hädavajalik teose sisu edasiandmisel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tõlge on lähteteksti kultuuriruumis. • Teos ei ole fikseeritud ajas ja päritolus. Iga generatsiooni jaoks tuleb luua uus tõlge. • Tõlge allub alati lähtetekstile. • Kui lähtetekstis kaldutakse keelenormidest kõrvale, siis tuleb seda ka sihttekstis teha. • Sihttõlge võib tulla keeruline, ebaloomulik, detailne ja on oht üle tõlkida. • See meetod sobib tõsiste ilukirjanduslike tekstide, autobiograafiate kui ka tähtsamate poliitiliste (või teiste) avalduste tõlkimiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tõlkimisel kantakse võõrapäraseid lähteteksti elemendid sihtteksti üle. • Tõlke sisu on fikseeritud oma ajas. • Sihttekst võib lugejale olla arusaadavam, kuna selgus on olulisem kui algteksti täpne edasi andmine. • Tõlge austab lähtekeelt, kuid paneb rõhku sihtkeelele. • Sihtkeel on sujuv, lihtne, selge, otsekohe sem ja kirjutatud tavapärase keeles, mis lugejale arusaadavam. • See meetod sobib enamike tekstiliikide tõlkimiseks, nt tehnika- ja tarbetekstid, reklaamid, populaarteaduslikud ja muud tekstid.
---	---

Kuna lähtetekstid sisaldasid väga palju oskussõnu, olid poliitilise sisuga ja loodud Saksamaa kultuuriruumis tarbimiseks, siis on need pooltargumendid semantilise tõlkemeetodi rakendamiseks. Samas on Katharina Reissi tekstitüpoloogia järgi kaks lähteteksti operatiivsed tekstid, millede puhul tuleb kõne alla ka kommunikatiivse tõlkemeetodi kasutamine, et luua sama efekt eestikeelsele lugejale kui lähtetekstide lugejale. Käesolevas magistripõljekstis kasutasin seega kombinatsiooni Peter Newmarki semantilisest ja kommunikatiivsest tõlkemeetodist.

3. TÕLKEVALIKUTE ANALÜÜS

Rände- ja varjupaigapoliitiliste terminite vastete leidmiseks kasutasin peamiste allikatenä Euroopa Liidu terminibaasi IATE (Inter Active Terminology for Europe), Euroopa rändevõrgustiku EMN (European Migration Network) rände ja varjupaiga sõnaraamatut „Asylum and Migration: Glossary 6.0“ ja Eesti Keele Instituudi mitmekeelset terminibaasi Esterm. Kui terminibaasid andsid otsitavale terminile rohkem kui ühe vaste, siis kasutasin sõna tähenduse mõistmiseks veel saksakeelseid *online*-sõnastikke Duden ja DWDS (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache) ning eestikeelseid EKI e-keelenõud ja sõnaraamatut „Saksa-eesti sõnaraamat. Deutsch-Estnisches Wörterbuch“ (Kibbermann *et al* 2007). Lõpliku tõlke valimisel ja tegemisel toetusin lisaks eelnevale ka allikatele nagu:

- Riigi Teataja
- ÜRO „Gloaalne ränderaamistik“
- Vabariigi Valitsuse, Eesti Välisministeeriumi ja Eesti Sotsiaalministeeriumi koduleheküljed
- „Eesti keele käsiraamat“ (Erelt *et al* 2007) ja „Eesti õigekeelsuskäsiraamat“ (Leemets *et al* 2019)
- Euroopa Liidu õigusakte ja avalikke dokumente koondav lehekülg EUR-Lex
- Uta Kührti 2010. aasta magistripjekt „Deutsch-Estnisches Wörterverzeichnis zum Thema Aufenthaltstitel“
- Kerli Saare 2018. aasta magistritöö „Euroopa Liidu rände- ja varjupaigapoliitika teemaline saksa-eesti valiksõnastik“

Järgnevates alapeatükkides on välja toodud tõlgitud tekstide eripära, mida pidin tõlkimisel arvestama ning millised olid tõlkeraskused. Analüüsi alapeatükid on koostatud temaatiliselt, seejuures alustades üldisematest lähtepunktidest ja põgenikega seotud terminitest ning lõpetades konkreetsete tõlkeprobleemidega. Analüüsis välja toodud näitelauseid on esitatud kahes reas, kusjuures lähteteksti lause on ülemine. Näitelausete eristamiseks on lisatud sulgudesse näitelause number ja sama lause tõlkele lisaks numbrile ka väiketäht.

3.1. Oma- vs. võõrsõnad

Rändepoliitilistes tekstides kasutatakse palju rahvusvahelisi võõrsõnu, millele võib olla olemas eestikeelne omasõna. Tiiu Erelt on kirjutanud oma- ja võõrterminite eelistamise dilemmast 2007. aastal avaldatud raamatus „Terminiõpetus“. Ta selgitab, et nii oma- kui võõrsõna on vajalikud, kuid sobiva valimisel tuleks lähtuda eelkõige termini täpsusest ja loomulikkusest rahvusköös (Erelt 2007: 148–149). Erelt mainib ka, et termini valimisel peab arvestama teksti adressaadiga, sest kui võõrsõnu mõistavad eelkõige oma ala spetsialistid, siis omasõnu mõistavad ka tavalugejad (*ibid.*: 141). Kuna magistriprojekti tõlketekstid on mõeldud lugemiseks nii valdkonna asjatundjatele kui ka mittespetsialistidele, siis eelistasin võimaluse korral omasõna võõrsõnale. Toetudes Euroopa rändevõrgustiku (European Migration Network – EMN) varjupaiga ja rände erialasõnastikule, sain sedasi talitades muuta *migratsiooni* (*Migration*) rändeks, *integratsiooni* (*Integration*) lõimumiseks, *asüüli* (*Asyl*) ja kõik seda sisaldavad liitsõnad varjupaigaks ning *taasintegreerimise* (*Reintegration*) taaslõimumiseks (EMN 2018).

3.2. Põgeniku staatus

Kodupaigast rändamiseks võib olla mitmeid põhjuseid, olgu selleks otsingud parema elu järele, loodusõnnetused või põgenemine tagakiusamise ja sõja eest. Rändepoliitika seisukohalt eristavad riigid neid põgenemise põhjuseid ja määravad selle järgi põgeneja staatuse. Määratud staatus annab inimesele teatavad õigused ja kohustused. Eesti Vabariigi Valitsus eristab viit staatust:

1. *Põgenik* (saksa keeles *Flüchtling*) on katusermin isiku kohta, kes on põgenenud päritoluriigist olenemata põhjustest. Siia alla kuuluvad seega kõik staatused.
2. *Varjupaigataotleja* (*Asylbewerber*) on isik, kes on esitanud varjupaigataotluse, kuid teda ei ole veel tunnustatud kui pagulast.
3. *Pagulane* (*anerkannter Flüchtling*) on inimene, kelle kaitsevajadus on tuvastatud (vastavalt Genfi pagulasseisungi konventsiooni alusel).
4. *Täiendava kaitse saaja* (*subsidiär Schutzberechtigte*) on isik, kes ei kvalifitseeru pagulaseks, kuid kelle väljasaatmine või kodumaale tagasisaatmine võib talle kaasa tuua tõsise ohu.

5. *Rahvusvahelise kaitse saaja (anerkannter/internationaler Schutzberechtigter)* on välismaalane, kes on tunnustatud pagulaseks või täiendava kaitse saajaks ning kellele on antud tähtajaline elamisluba teises riigis. Elamisluba ei taga automaatselt riigi kodakondsust (Pagulasküsimus 2019).

Kui põgeniku staatuse määramisel oli enamasti olemas saksakeelsele terminile eestikeelne vaste, siis Euroopa interaktiivne terminibaas IATE annab sõna *Flüchtling* vasteks nii *põgeniku* kui ka *pagulase*, seejuures on viimane eelistatum (IATE *sub* Flüchtling). Kerli Saar tõdes oma magistriprojektis, et tavakeeles kasutatakse põgenikku ja pagulast sünonüümidenä, kuid ametlikus keelekasutuses neid eristatakse (Saar 2018: 18–20). BAMFi definitsiooni järgi on Genfi pagulasseisundi konventsioonis juttu terminist *anerkannter Flüchtling* (BAMF 2019).

3.3. Põgenikuga seotud liikumised ja toimingud

Siinses alapeatükis kirjeldan põgeniku liikumisega seotud termineid. Kuna tekstid käsitlevad rändevoo suunana Saksamaad, siis lähtun sellest vaatevinklist, alustades põgeniku sisserändega ning lõpetades Saksamaalt lahkumisega.

Einwanderung, *Zuwanderung* ja *Immigration* on IATE järgi kõik sünonüümid ja tähendavad inimeste sisserännet ühest riigist teise (IATE *sub* Zuwanderung). Ka Euroopa rändevõrgustiku sõnastikus on need kolm sõna sünonüümid. Saksa keele digitaalne sõnaraamat (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache – DWDS), mille sõnaseletused põhinevad mitme sõnaraamatu definitsioonil ja tekstikorpustel, annab sõnadele väikese erinevuse: *Immigration* tähendab rännet teise riiki, et seal pikemaajaliselt elada (DWDS *sub* Immigration), *Einwanderung* on teise riiki elama asumine, jättes maha kodumaa (DWDS *sub* Einwanderung), ning *Zuwanderung* on välismaalt pärit inimeste (eriti põgenike, varjupaigataotlejate ja tööotsijate) sisseränne (DWDS *sub* Zuwanderung). Valitud lähtetekstide puhul ei tule magistriprojekti autori hinnangul need spetsiifilised erisused välja ning sellest tulenevalt tõlkisin kõik sõnad kui *sisseränne*. Siiski võib teistes rändepoliitilistes tekstides olla oluline nende terminite nüansside eristamine ja siis tuleb kaaluda, kas ümbritsevast tekstist tuleb tähendus välja või mitte. Seevastu eesti-saksa suunal tõlkides tuleb sobiva termini valimisel olla veelgi tähelepanelikum.

Põgeniku jõudmine Euroopa Liitu võib toimuda ka ümberasustamise (*Resettlement* või *Neuansiedlung*) kaudu, mis tähendab IATE definitsiooni järgi, et rahvusvahelist kaitset vajav isik viiakse kolmandast riigist üle liikmesriiki. Tema õigused on seejuures samad, mis rahvusvahelise kaitse saajal. Üleandmine peab toimuma ÜRO pagulaste ülemvoliniku ettepanekul ja vastuvõtva riigi nõusolekul (IATE *sub* ümberasustamine).

Euroopa Liitu jõudnuna võib põgenikku kohustada viibima esmase vastuvõtu keskuses (*Wohnverpflichtung* (Deutscher Bundestag 2018)) või, saades pagulase staatus, võib Saksamaal vastavalt välismaalaste elamist reguleeriva seaduse (*Aufenthaltsgesetz*) §-le 12a (*Wohnsitzregelung* ehk alalise elukoha määrus) määrata põgenikule kohustuse elada kindlas piirkonnas. Duden annab sellisele kohustusele vasteks termini *Residenzpflicht* (Duden *sub* *Residenzpflicht*).

Viimase liikumissuunana käsitlen põgeniku riigist lahkumist. Neutraalseimad nimetused sellisele liikumisele on *Auswanderung*, *Abwanderung* ja *Emigration*, millele IATE annab vastena *väljaränne* ja tähendab inimese rännet ühest riigist teise (IATE *sub* *Auswanderung*). Olenevalt põgeniku saatusest Saksamaal ja olukorrast lähteriigis, võib kodumaale vabatahtlikult tagasi pöörduda või sunniviisiliselt tagasi saata, olles esimese puhul *freiwillige Rückkehr* ja teise puhul *erzwungene Rückkehr* (EMN 2018: 169 ja 399). Kui põgeniku lubatud viibimisaeg riigis on lõppenud, siis järgneb talle kohustus lahkuda riigist ettenähtud tähtaja jooksul. Sellisel juhul kasutatakse terminit *Ausreise* ehk riigist lahkumine (olenevalt olukorrast võib eristada taas vabatahtlikku ja kohustuslikku lahkumist) (IATE *sub* *Ausreise*). *Rückführung* ja *Ausweisung* tähendavad riigist *väljasaatmist*, mille põhjuseks võib olla põgeniku ebaseaduslik riigis viibimine, kuritöö sooritamine või kui kahtlustatakse, et isik on riigi julgeolekule ohtlik (EMN 2018: 152). *Abschiebung* tähendab tagasipöördumiskohustuse täitmist ning on eelkõige füüsiline transport riigist välja (IATE *sub* *Abschiebung*).

Põgeniku liikumine võib toimuda ka liikmesriikide vahel, kui varjupaigataotluse ajal selgub, et Saksamaa ei ole vastavalt Dublini määrusele (ELT 2013) vastutav riik, näiteks kui isik esitas taotluse juba mõnes teises liikmesriigis või kui alaealise isiku vanemad on teises liikmesriigis (UNHCR 2019), siis toimub inimese *üleandmine* ehk *Überstellung* vastutavale liikmesriigile (IATE *sub* *Überstellung*).

Erinevalt põgeniku riiki sisserändamisest, kus Euroopa Liidu institutsioonide ja ametite ühises terminibaasis kirjeldab seda tegevust kolm saksakeelset ning vaid üks eestikeelne vaste,

tuleb põgeniku riigist lahkumise puhul arvestada rohkem lahkumise viisi, see tähendab, kas on tegemist vabatahtliku, kohustusliku või mõnel muul viisil lahkumisega.

3.4. Rändega seotud ametiasutused ja struktuurid

Rändepoliitilised lähtetekstid sisaldasid palju vastutavate ametkondade, rahvusvaheliste organisatsioonide või üksuste nimetusi ning lühendeid, aga ka varjupaigaga seotud asutusi. Suurt raskust ei valmistanud riikideüleste organisatsioonide, nagu IOM (Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon), UNHCR (ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet) või Frontexi tõlkimine, kuid Saksamaa Liitvabariigi ametiasutuste ametlikke eestikeelseid vasteid oli keerulisem leida. Tõlkimisel oli abi andmebaasist EUR-Lex, kuid vastete puudumisel kasutasin tõlkemeetodina sõnasõnalist tõlget. Asutuse esmakordsel mainimisel on sulgudes välja toodud selle originaalnimetus ja vastavalt olemasolule ka lühend, et ühest küljest säilitada täpsus ning teisest küljest anda lugejale võimalus soovi korral organisatsiooni või asutusega tutvuda. Siinkohal nimede lühiülevaade:

BA (Bundesagentur für Arbeit) – föderaalne tööhõiveamet

BAMF (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge) – Migratsiooni- ja Pagulasamet

BMI (Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat) – Saksamaa sise-, ehitus- ja koduministeerium

BMZ (Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung) – Saksamaa majanduskoostöö ja arengu ministeerium

Ausländerbehörde – välismaalaste amet

Paritätische Gesamtverband – Saksamaa Pariteetne Healuühing¹⁹

Kui eelmiste asutuste tõlkimine ei valmistanud suuri probleeme, siis järgnevale ei leidunud selle uudsuse tõttu veel eestikeelset vastet. Nimelt tutvustatakse siseministeeriumi lähtetekstis varjupaigakeskuste ideed, milles on võimalik läbi viia kõik olulisemad varjupaigataotlusega seotud toimingud ja menetlused. Need keskused on veel seni Saksamaa eripära, ega ole eesti keeles või Euroopa Liidu tekstides ühtselt olemas. Tõlkimisel lähtusin

¹⁹ Saksakeelne täispikk originaal on *Deutscher Paritätischer Wohlfahrtsverband*, mis sai tõlgitud sõnasõnaliselt.

keskuse funktsioonide tõlkimisest, saades selliselt *Ankunfts-, Entscheidungs- und Rückführungszentren* tõlkeks *saabumis-, otsustamis- ja tagasisaatmiskeskused*. Nende keskuste koondnimetuse *AnKER-Zentren* tõlkimisel pidin kaaluma, kas kasutada võõrlühendi moodustamiseks ainult suurtähti (nagu sõnade BBC, NATO või NHL puhul) (Erelt *et al* 2007) või lähtuma võõrkeelsete ja erialalühendite moodustamisest. Viimase variandi puhul seletab EKI, et võõrkeelsete lühendite kirjutamiseks pole täpset reeglit (erinevalt erialalühenditest, mida kasutatakse vastavalt Eestis või rahvusvaheliselt kokkulepitule), kuid välja kujunenud tavade järgi pannakse punkt võõrlühendites nii, nagu see on lähtekeeles, ning suurtähtlühendid ja lähtekeeles suure algustähega algavad lühendid jäävad muutmata (nt GmbH – Gesellschaft mit beschränkter Haftung ehk piiratud vastutusega osaühing) (Leemets *et al* 2019). Otsustasin lähtuda sarnaselt lühendile GmbH, ja kasutada suur- ja väiketähtlühendite kombinatsiooni.

3.5. Saksamaa seadused

Sarnaselt eelmisele punktile, reguleerivad rändepoliitikat nii rahvusvahelised määrused kui ka riigi enda seadused. Kui Euroopa Liidu ühistele dokumentidele ja süsteemidele leiab IATE kaudu kiiresti vasted, nagu näiteks *Dublin-Verordnung* ehk *Dublini määrus* (IATE sub Dublin-Verordnung), *EU-Türkei Erklärung* ehk *ELi-Türgi avaldus* (IATE sub EU-Türkei) või *Europäisches Einreise-, Registrierungs- und Autorisierungssystem* ehk *ELi reisiinfo ja -lubade süsteem* (IATE sub ETIAS), siis keerulisem on Saksamaa enda seadustega, sest seaduste nimed ei kattu riigiti üks ühele.

Seadus nimega *Aufenthaltsgesetz* reguleerib välismaalaste Saksamaa Liitvabariigi territooriumil viibimist, töötamist ja lõimumist (Dejure.org 2018). Sama seaduse § 1 lg 1 järgi ei puuduta see Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikke ega teiste riikide ametlikke esindajaid ja nende pereliikmeid. Kuna *Aufenthaltsgesetz* reguleerib nii põgenike, tudengite kui ka välistöötajate kohustusi ja õigusi, siis Eesti kontekstis vastaks sellele seadusele kaks seadust, nimelt välismaalaste seadus (RT 2019) ja välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus (RT 2006). Seejuures reguleerib neist viimane pagulaste staatust Eestis. Saksamaa seadusele puudub Eestis seega ekvivalent. EUR-Lexis on kohtuasjas C-373/13 seaduse tõlkimine lahendatud selliselt, et selle esmamainimisel on sulgudesse lisatud tõlge ning edaspidisel esinemisel kasutatud seaduse saksakeelset nimetust (Sharpston 2014). Uta Kührt tõlkis seaduse oma magistritöös otse ning pakub *Aufenthaltsgesetz*'i vastena *elukohaseadus* (Kührt 2010: 28–

29). Kuna seadust mainiti igas magistriprojekti tekstis ja kokku vaid neljal korral, siis kirjutasin igakordsel mainimisel tõlkena välja seaduse kohaldamisala, andes sedasi tõlkes edasi termini funktsiooni.

„Rände tegevuskava“ tekstis kirjeldatakse plaani luua seadust nimega *Fachkräftezuwanderungsgesetz*, mille eesmärk on lihtsustada kvalifitseeritud tööjõu rännet kolmandates riikidest pärit kodanikele ja sedasi vähendada Saksamaa suurt tööjõupuudust (Deutscher Bundestag 2019a)²⁰. Seadus ei laiene välismaalastele, kes elavad Euroopa Liidus või Islandis, Liechtensteinis, Norras ja Šveitsis (Pasler, Schlegel 2019). Kuna seadusele puudub ametlik vaste, siis tõlkisin otse kui *kvalifitseeritud tööjõu sisserändeseaduse*.

Viimase näitena *Entwicklungsinvestitionsgesetz*, millega tahetakse edendada Aafrika riikide jätkusuutlikku majandusarengut. Seadusega koondatakse investeeringuid heakskiidetud riikidele ning langetatakse ettevõtete tulumaksumäära (HIB 2018). Taaskord puudub ekvivalentne sõna eesti keeles ning kasutan otsetõlkes loodud vastena *arenguinvesteeringu seadus*. Magistriprojekti kirjutamise ajaks oli sellise seaduse loomisest juba ka loobutud (Deutscher Bundestag 2019b).

3.6. Muud tõlkeprobleemid

Sõna *Leistung* varjundid

Saksa-eesti sõnaraamat annab sõnale *Leistung* kolm võimalikku tähendust:

1. Saavutus
2. Õppeedukus, õpiedukus
3. Harva tehn võimsus; jõudlus (Kibbermann *et al* 2007)

DWDS annab neli järgnevat tähendust:

1. das Leisten, Ableisten (eesti keeles: sooritus, tegemine)
2. das Geleistete, das Produkt einer körperlichen oder geistigen Arbeit (tehtu, füüsilise või vaimse töö tulem)
3. das, was jmdm. Geleistet werden muss, die (finanzielle) Verpflichtung gegen jmdn. (see, mida peab kellelegi osutama, (rahaline) kohustus kellegi suhtes)

²⁰ Seaduse esialgne nimetus *Fachkräftezuwanderungsgesetz* on sünonüüm hiljema nimega *Fachkräfteeinwanderungsgesetz*.

4. Leistungsfähigkeit (võimsus või tootlikkus) (DWDS *sub* Leistung)

Tõlketekstides tähendas see sõna nii tegevuse ja teenuse osutamist (*Kapital-, Waren- und Dienstleistungen* ehk *kapitali, kaupade ja teenuste pakkumine*), teatavaid sooritusi või tulemusi (*Integrationsleistungen* ehk *lõimumisega seotud saavutused*) kui ka makstavaid toetuseid (*Asylleistungen* ehk *varjupaigahüved* (Euroopa Komisjon 2013) ja *Leistungskürzungen* ehk *toetuste vähendamine*).

IATE annab sõnale *Sozialleistung* kaks definitsiooni:

1. (sotsiaalhüvitis) rahaline või mitterahaline (kaupade ja teenuste kujul) siire leibkondadele ja üksikisikutele, vabastamaks nad teatud riskide või vajadustega seotud rahalisest koormusest
2. (sotsiaaltoetus) isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks antav rahaline toetus (IATE *sub* Sozialleistung)

Sama termini alla on IATEs lisatud märke, et toetus on kitsama tähendusega termin kui hüvitis, sest sotsiaalseadustikus kuulub hüvitise alla nii toetus, pension, kindlustushüvitis kui ka muud rahasummad. Kuna näidislause sisaldab rahalisi ja mitterahalisi toetusi, siis tuleks IATE definitsiooni järgi kasutada *sotsiaalhüvitist*. Eesti Vabariigi sotsiaalministeeriumi pagulastele suunatud teenuste ja toetuste lehelt on näha, et kasutatakse terminina sotsiaaltoetust (Sotsiaalministeerium 2017). Konkreetsetes lauses eelistasin seega sotsiaaltoetust nagu näha allolevas näites:

(1) Wir wollen keine Zuwanderung in unsere Sozialsysteme. Unsere **Sozialleistungen** dürfen keinen Anreiz für den Zuzug nach Deutschland bieten. Deswegen muss die Ausgabe von **Sachleistungen** gegenüber **Geldleistungen** Vorrang haben.

(1a) Me ei soovi sisserännet oma sotsiaalsüsteemidesse. Meie **sotsiaaltoetused** ei tohi ahvatleda Saksamaale rändamist. Seepärast peavad **mitterahalised toetused** olema tähtsamad **rahalistest toetustest**.

ODA-Quote

Termini *ODA-Quote* tõlkimisel puudub laialtlevinud eestikeelne vaste. Termin on liitsõna ja selle esimene pool on rahvusvaheline lühend. Eesti Välisministeeriumi sõnastusel on ODA puhul tegemist ametliku arenguabiga, mis „hõlmab arenguriikidele avalikust sektorist majandusliku arengu ja heaolu toetamiseks antavaid laene ja grante, sealhulgas humanitaarabi“ (Välisministeerium 2019) Probleem on termini teise poole tõlkimises, sest eesti keeles ei kasutata *ODA-kvooti*, nagu lubaks seda otsetõlge. Tõlkimisel lähtun seega selle termini tähendusest, mis Saksamaa Majanduskoostöö ja Arengu Ministeeriumi definitsiooni järgi on

avaliku sektori kulutuste osakaal sisemajanduse kogurahvatulust (saksa keeles: *Anteil der öffentlichen Ausgaben für Entwicklungszusammenarbeit am Bruttonationaleinkommen*) (BMZ i.a). Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi 2016. – 2020. aasta arengukavas kasutatakse ametliku arenguabi rahalistest kohustustest kirjutades protsentuaalseid kohustusi rahvamajanduse kogutoodangust (Eesti Välisministeerium 2016: 4). Kuna ametlik arenguabi on protsentuaalselt sõltuv suurus, siis sarnane riigieelarveline rahastatus on ka riigikaitsekulutustes, kus selleks kasutatakse laialdasemalt kaitsekulutuste *määr*a. EKI järgi võib *kvoot* majandus- ja poliitikaterminoloogias tähendada „tervikust mingiks sihtpäraseks otstarbeks määratud osa, määrosa,“ seevastu *määr* on ühe tähendusena „määratud hulk, tariif, norm.“ Ametliku arenguabi rahastamises sobib tõlkija hinnangul seega *määr*. Euroopa Liidu Nõukogu dokumendis 9144/15 pealkirjaga „2015. aasta aruanne Euroopa Ülemkogule ELi arenguabi eesmärkide kohta“ kasutatakse terminina *ODA määr*a. Magistripunktis kirjutasin termini pikalt välja, sest see esineb lähtetekstides kaks korda:

(2) Die **ODA-Quote** (Official Development Assistance) darf daher nicht, wie im Finanzplan bis 2022 vorgesehen, absinken.

(2a) Seepärast ei tohi **ametliku arenguabi määr** (Official Development Assistance – ODA), nagu seda on plaanitud 2022. aastani ulatuvas riigieelarves, langeda.

Schleusertum

Rändepoliitikas on olulisel kohal ka kuritegevuse vastu võitlemine, mille alla kuulub muuhulgas inimeste ebaseaduslik toimetamine punktist A punkti B. Terminibaas IATE annab *Schleuser* vasteks *inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetaja* ja *inimsmugeldaja*. Saksakeelsele järelliitele *-tum* annab Duden järgnevad tähendused:

1. bezeichnet in Bildungen mit Substantiven einen Zustand, eine Beschaffenheit, Eigenschaft oder ein Verhalten von jemandem (kirjeldab nimisõna ühendites kellegi seisundit, olekut, omadust või käitumist)
2. bezeichnet in Bildungen mit Substantiven eine Personengruppe und die Gesamtheit dessen, was mit ihr in Zusammenhang steht (kirjeldab nimisõna ühendites inimrühma ja selle kogusust, mis on temaga seoses)
3. bezeichnet in Bildungen mit Substantiven das Territorium von jemandem (kirjeldab nimisõna ühendites kellegi territooriumi) (Duden *sub -tum*)

Uuritava termini juures sobib Duden teine tähendus, sest tegemist on mingisuguse abstraktse kuritegevusliku konstruktiga. Teise tähenduse juures annab Duden näidetena veel *kodanluse* ja *juutluse*. Kui esmapilgul tundub hea vastena *inimkaubandus*, siis IATE eristab

seda *inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisest*, sest kui „inimkaubandus on ELis tihti seotud ebaseadusliku sisserände ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisega, on neid tegevusi siiski võimalik selgesti eristada. Inimkaubandus on kuritegu, mille käigus rikutakse isiku põhiõigusi, samas kui inimeste ebaseaduslik üle piiri toimetamine on piire kaitsva õiguse rikkumine“ (IATE *sub* Schleuser). Samas allikas rõhutatakse, et inimsugeldamine erineb inimkaubitsemisest, sest viimase puhul sunnitakse inimest teatavatele tegudele, seevastu inimsugeldamist tehakse materiaalse või rahalise kasu saamise eesmärgil. Tiiu Ereli raamatu „Terminiõpetus“ kohaselt on eesti keelde võimalik sõnu tuletada derivatsiooni ehk liidetega tuletamise teel (Erelt 2007: 178). Sarnaselt kodanlusele ja juutlusele, võiks ka siinne tõlkelahendus olla *inimsugeldus*. Paraku ei ole selline sõna Eestis kasutusel. Kuna termin kirjeldab inimrühmaga seotud abstraktset kogumit, siis tõlkisin sõna *Schleusertum* kui *smugeldamisvõrgustik*, mida kasutatakse ka ÜRO deklaratsioonis „Globaalne ränderaamistik“ (ÜRO 2018: 15). Lähteteksti lause tõlge on alljärgnev:

(3) Auch die Zusammenarbeit zur Abwehr der Kriminalität, des **Schleusertums**, der illegalen Migration und bei der Rücknahme abgelehnter Asylbewerber ist wichtiger Bestandteil der Kooperation mit unseren Partnerländern.

(3a) Samuti on tähtis osa meie koostööl partnerriikidega võitlus kuritegevuse, **smugeldamisvõrgustiku** ja ebaseadusliku rände vastu ning tagasilükatud varjupaigataotlejate tagasivõtmine.

4. TÕLKEANALÜÜSI JÄRELDUSED

Magistriprojektis pöörasin tähelepanu eelkõige rändepoliitilise terminoloogia õigele tõlkimisele. Enne tõlkimist arvestasin ka lähtetekstide liiki vastavalt Katharina Reissi tekstitüpoloogiale ja tõlkimise ajal lähtusin Peter Newmarki semantilisest ja kommunikatiivsest tõlkemeetodist.

Tõlkimise käigus selgus, et lähtetekstides kasutati palju rahvusvahelisi võõrsõnu, millel on tihti olemas eestikeelne omasõna. Toetudes Tiiu Ereli soovitusel eelistada omasõna võõrsõnale juhul, kui teksti adressaatide seas on nii spetsialiste kui ka mittespetsialiste, siis on see rakendatav ka rändepoliitiliste tekstide tõlkimisel. Inimeste rände põhjuseid on mitmeid, kuid nende õiguste ja kohustuste eristamisel sihtriigis on vaja täpselt määrata nende staatus. Analüüsis on välja toodud põgeniku viis staatust, nende eripärad ja tõlked. Lisaks inimeste staatusele vaadeldi põgeniku liikumisega seotud termineid, alustades riiki sisenemisega ning lõpetades riigist lahkumisega. Analüüsi käigus selgus, et kuigi Euroopa Liidu ametlikes tekstides võib saksakeelsetele terminitele vastata vaid üks eestikeelne termin, siis sõltuvalt ümbritsevast kontekstist võib olla vajalik sõna pikem seletamine. Tõlkides eesti-saksa suunal peab terminite tõlkimisel olema veelgi tähelepanelikum. Analüüsitud lähtetekstides esines palju rändega seotud ametiasutuste ja seaduste nimesid. Kui rahvusvaheliselt tuntud ametiasutuste ja seaduste nimede leidmine ei valmistanud tänu kasutatud terminibaasidele suuri raskusi, siis Saksamaa enda omadele oli tõlgete leidmine keerulisem. Selliste terminite tõlkimisel kasutasingi enamasti sõnasõnalist tõlget, aga ka termini funktsiooni edasiandvat tõlget.

Kokkuvõttes võib öelda, et tänu Euroopa Liidu ühtsele varjupaigapoliitikale on eesti keeles olemas tõlkevasted rahvusvahelistele terminitele, kuid eksisteerib ka sõnu, millele on eesti keeles vaid üks vaste. Kuna Saksamaa ametiasutustele ja seadustele puudub tihti ametlik eestikeelne vaste, siis tuleks tõlkimisel kasutada termini sõnasõnalist tõlget või kirjutada lahti termini ülesanne. Lõplike tõlkeotsuste juures tuleb arvestada teksti adressaadiga.

KOKKUVÕTE

Magistriprojekti eesmärk oli tõlkida eesti keelde kolm rändepoliitilist teksti ja analüüsida tõlkimisel esinenud probleeme. Tõlkimise keskpunktis oli seejuures rändepoliitilise terminoloogia õige tõlkimine.

Magistriprojekti suurima osa moodustab esimene peatükk, milleks on lähteteksti tõlge. Teises peatükis tutvustatakse tõlkimisel kasutatud teooriat, milleks on Katharina Reissi tekstitüpoloogia ja Peter Newmarki tõlkemeetodid. Tõlgitavad tekstid liigitusid Reissi järgi informatiivseteks ja operatiivseteks tekstideks, sest ühest küljest annavad need teavet rändepoliitika erialaste toimingute, seaduste ja arvude kohta, kuid teisalt on tekstid mõeldud adressaadi mõjutamiseks. Terminoloogiline täpsus ja teksti mõistetavus lugejale saavutatakse tänu Newmarki semantilisele ja kommunikatiivsele tõlkemeetodile.

Kolmandas peatükis analüüsitakse tõlkeprobleeme. Põhjendatakse valikut eelistada terminoloogias omasõna võõrsõnale, kuna teksti adressaatide seas on mittespetsialiste ning omasõnad on kõigile arusaadavamad. Rõhutatakse terminoloogia täpsuse olulisust, sest see määrab põgeniku staatuse ning sellega kaasnevad õigused ja kohustused. Analüüsis jõutakse tõdemuseni, et rahvusvahelisemate terminite puhul on tänu Euroopa Liidu ametite ühtsele terminibaasile ja rändepoliitilistele sõnastikele hea leida eestikeelseid vasteid, kuid siiski leidub ka termineid, millele on eesti keeles vaid üks vaste. Selliste sõnade eristamisel peab eesti keelde tõlkides lähtuma ümbritsevat konteksti ja otsustama, kas sõna täiendav seletamine on vajalik. Tõlkides selliseid sõnu saksa keelde peab olema nüansside märkamisel veelgi tähelepanelikum. Keerulisem on tõlkida ka Saksamaa enda rändepoliitikaga seotud termineid. Sõltuvalt teksti adressaadist tuleks nende sõnade tõlkimisel kasutada sõnasõnalist või termini funktsiooni kirjeldavat tõlget. Peatükis on teemade kaupa toodud välja tõlkeprobleemide näited ja tõlkija lahendused. Rändepoliitiliste tekstide tõlkimisel on kokkuvõttes oluline säilitada terminite täpsus ja arvestada teksti adressaadiga.

KASUTATUD KIRJANDUS

Esmased allikad:

Bimboes, Detlef *et al* 2018. *Thesenpapier zu einer human und sozial regulierenden linken Politik*. Kättesaadav [www.die-](http://www.die-linke.de/fileadmin/download/debatte/einwanderungsgesetz/2018-05-03_thesenpapier_linke_einwanderungspolitik.pdf)

[linke.de/fileadmin/download/debatte/einwanderungsgesetz/2018-05-03_thesenpapier_linke_einwanderungspolitik.pdf](http://www.die-linke.de/fileadmin/download/debatte/einwanderungsgesetz/2018-05-03_thesenpapier_linke_einwanderungspolitik.pdf). (20.05.2019)

Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat 2018. *Masterplan Migration.*

Maßnahmen zur Ordnung, Steuerung und Begrenzung der Zuwanderung. Kättesaadav

www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/veroeffentlichungen/themen/migration/masterplan-migration.pdf;jsessionid=32B6D07391A3BF77C54DAD90755C03DF.1_cid295?_blob=publicationFile&v=7. (20.05.2019)

Wissenschaftliche Dienste 2018. *Flucht und Migration. Aktuelle Rechtsentwicklungen im Überblick*. Kättesaadav

www.bundestag.de/resource/blob/573140/f239ae783850675fc1e46a13bc9f82db/WD-3-282-18-pdf-data.pdf. (20.05.2019)

Teisesed allikad:

Bundesministerium für Migration und Flüchtlinge (BAMF) 2019. *Schutzformen*. Kättesaadav

www.bamf.de/DE/Fluechtlingsschutz/AblaufAsylv/Schutzformen/schutzformen-node.html. (20.05.2019)

Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung (BMZ) *i.a. ODA-Zahlen. Öffentliche Ausgaben für Entwicklungszusammenarbeit*. Kättesaadav

www.bmz.de/de/ministerium/zahlen_fakten/oda/index.html. (20.05.2019)

Dejure.org 2018. *Aufenthaltsgesetz*. Kättesaadav dejure.org/gesetze/AufenthG. (20.05.2019)

Deutscher Bundestag 2018. *Zur Wohnverpflichtung von Asylsuchenden aus sog. sicheren Herkunftsstaaten gemäß § 47 Abs. 1a Asylgesetz*. Kättesaadav

www.bundestag.de/resource/blob/578800/c82605185c6c11384a22e11b7be57e62/WD-3-314-18-pdf-data.pdf. (20.05.2019)

Deutscher Bundestag 2019a. *Gesetzentwurf der Bundesregierung. Entwurf eines Fachkräfteeinwanderungsgesetzes*. Kättesaadav

dip21.bundestag.de/dip21/btd/19/082/1908285.pdf. (20.05.2019)

Deutscher Bundestag 2019b. *Antwort der Bundesregierung auf die Kleine Anfrage des Abgeordneten Markus Frohnmaier und der Fraktion der AfD*. Kättesaadav

dip21.bundestag.de/dip21/btd/19/071/1907164.pdf. (20.05.2019)

Deutscher Bundestag i.a. *Die Unterabteilung Wissenschaftliche Dienste (WD)*. Kättesaadav

www.bundestag.de/wissenschaftlichedienste. (20.05.2019)

Erelt, Mati; Erelt, Tiiu; Ross, Kristiina 2007. *Eesti keele käsiraamat*. Kättesaadav

www.eki.ee/books/ekk09/index.php?link=O_49. (20.05.2019)

Leemets, Tiina et al 2019. *Eesti õigekeelsuskäsiraamat*. Kättesaadav

keeleabi.eki.ee/vikieksport/Luhendamine.html. (20.05.2019)

Erelt, Tiiu 2007. *Terminiõpetus*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Euroopa Komisjon 2013. *Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja Nõukogule Lääne-Balkani riikide suhtes kehtivat viisanõude kaotamise järgset järelevalvemehhanismi käsitlev neljas aruanne vastavalt komisjoni 8. novembri 2010. aasta avaldusele*. Kättesaadav [eur-](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE-ET/TXT/?qid=1556715290478&uri=CELEX:52013DC0836&from=DE)

[lex.europa.eu/legal-content/DE-](http://lex.europa.eu/legal-content/DE-ET/TXT/?qid=1556715290478&uri=CELEX:52013DC0836&from=DE)

ET/TXT/?qid=1556715290478&uri=CELEX:52013DC0836&from=DE. (20.05.2019)

Euroopa Liidu Teataja (ELT) 2013. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 604/2013, 26. juuni 2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud)*. Kättesaadav [eur-lex.europa.eu/legal-content/DE-](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE-ET/TXT/?qid=1557933852767&uri=CELEX:32013R0604&from=DE)

ET/TXT/?qid=1557933852767&uri=CELEX:32013R0604&from=DE. (20.05.2019)

Euroopa Parlament 2017b. *Migratsioon Euroopas*. Kättesaadav

www.europarl.europa.eu/news/et/headlines/society/20170629STO78632. (20.05.2019)

Euroopa Parlament 2017a. *Rändekriis Euroopas*. Kättesaadav

www.europarl.europa.eu/news/et/headlines/society/20170629STO78631/randekriis-euroopas. (20.05.2019)

Heute im Bundestag (HIB) 2018. *Details zum Entwicklungsinvestitionsgesetz*. Kättesaadav www.bundestag.de/presse/hib/576514-576514. (20.05.2019)

International Organization for Migration (IOM) 2019. *Flow Monitoring. Europe*. Kättesaadav migration.iom.int/europe?type=arrivals. (20.05.2019)

Munday, Jeremy 2016. *Introducing Translation Studies: theories and applications. Fourth edition*. New York: Routledge.

Newmark, Peter 1988. *A Textbook of Translation*. Prentice Hall. Kättesaadav [ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/A%20Textbook%20of%20Translation%20by%20Peter%20Newmark%20\(1\).pdf](http://ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/A%20Textbook%20of%20Translation%20by%20Peter%20Newmark%20(1).pdf). (20.05.2019)

Pasler, Steffen; Schlegel, Uwe 2019. *Fachkräftezuwanderungsgesetz – Fragen und Antworten*. Kättesaadav www.etl-rechtsanwaelte.de/aktuelles/fachkraeftezuwanderungsgesetz-fragen-und-antworten. (20.05.2019)

Riigi Teataja (RT) 2006. *Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus*. Kättesaadav www.riigiteataja.ee/akt/974633. (20.05.2019)

Riigi Teataja (RT) 2019. *Välismaalaste seadus*. Kättesaadav www.riigiteataja.ee/akt/113032019197?leiaKehtiv. (20.05.2019)

Sharpston, Eleanor 2014. *Kohtuasi C-373/13*. Kättesaadav eur-lex.europa.eu/legal-content/DE-ET/TXT/?qid=1556951945300&uri=CELEX:62013CC0373&from=DE. (20.05.2019)

Sotsiaalministeerium 2017. *Teenused ja toetused pagulastele*. Kättesaadav www.sm.ee/et/teenused-ja-toetused-pagulastele. (20.05.2019)

Stolze, Radegundis 2005. *Übersetzungstheorien. Eine Einführung. 4. Auflage*. Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag

UNHCR. The UN Refugee Agency 2019. *Dublin-Verfahren*. Kättesaadav www.unhcr.org/dach/de/was-wir-tun/asyl-in-europa/dublin-verfahren. (20.05.2019)

UNHCR. The UN Refugee Agency 2018. *Figures at a Glance*. Kättesaadav www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html. (20.05.2019)

Vabariigi Valitsus 2019. *Pagulasküsimus*. Kättesaadav www.valitsus.ee/et/pagulased. (20.05.2019)

Välisministeerium 2016. *Arengukoostöö ja humanitaarabi arengukava 2016–2020*.

Välisministeerium 2019. *Mis on arengukoostöö?*. Kättesaadav vm.ee/et/mis-arengukoostoo. (20.05.2019) Kättesaadav vm.ee/sites/default/files/content-editors/development-cooperation/2016_2020_arengukava_tekst.pdf. (20.05.2019)

ÜRO 2018. *Globaalne ränderaamistik*. Kättesaadav vm.ee/sites/default/files/uro_randeraamistik.pdf. (20.05.2019)

SÕNASTIKUD JA ANDMEBAASID

Duden. Kättesaadav www.duden.de/. (20.05.2019)

DWDS (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache). Kättesaadav www.dwds.de/. (20.05.2019)

EKI e-keelenõu (Eesti Keele Instituut). Kättesaadav kn.eki.ee/. (20.05.2019)

EMN (European Migration Network) 2018. *Asylum and Migration: Glossary 6.0*. Kättesaadav www.emn.at/wp-content/uploads/2018/06/emn-glossary-6-0_en.pdf. (20.05.2019)

Esterm (Eesti Keele Instituudi mitmekeelne terminibaas). Kättesaadav termin.eki.ee/esterm/. (20.05.2019)

EUR-Lex. Kättesaadav eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=et. (20.05.2019)

IATE (*InterActive Terminology for Europe*). Kättesaadav iate.europa.eu/home. (20.05.2019)

Kibbermann, E.; Kirotar, S.; Koppel, P. 2007. *Saksa-eesti sõnaraamat. Deutsch-Estnisches Wörterbuch*. Tallinn: Valgus

ZUSAMMENFASSUNG

Mihkel Pisa

Übersetzung von deutschsprachigen migrations- und flüchtlingspolitischen Texten und Übersetzungsanalyse

Masterarbeit

2019

Das Ziel der Masterarbeit war die Übersetzung von drei migrationspolitischen Texten ins Estnische und die Analyse der entstandenen Probleme beim Übersetzen. Im Zentrum der Übersetzung stand die korrekte Übersetzung der migrationspolitischen Terminologie.

Den größten Teil der Masterarbeit bildet das erste Kapitel, das aus der Übersetzung des deutschen Ausgangstextes besteht. Im zweiten Kapitel werden die verwendeten Übersetzungstheorien erläutert, wobei es sich um die übersetzungsorientierte Texttypologie von Katharina Reiß und den Übersetzungsmethoden von Peter Newmark handelt. Die zu übersetzenden Texte wurden nach Reiß als informative und operative Texttypen eingestuft, weil sie einerseits Informationen zu den migrationspolitischen Tätigkeiten, Gesetzen und Zahlen beinhalten, andererseits aber den Leser beeinflussen sollen. Die terminologische Genauigkeit und die Verständlichkeit des Textes werden für den Leser durch die semantische und kommunikative Übersetzungsmethoden von Newmark erreicht.

Im dritten Kapitel werden die entstandenen Übersetzungsprobleme analysiert. Es wird begründet, wieso man in der Terminologie anstelle des Fremdwortes einen estnischen Terminus bevorzugen sollte. Als Grund wird angegeben, dass wenn unter den Empfängern des Textes auch Nichtfachleute gibt, dann sind die estnischen Bezeichnungen sowohl für die Fachleute als auch für die Nichtfachleute verständlich. Die Bedeutung der Terminologie wird betont, da sie den Status des Flüchtlings und die damit verbundenen Rechte und Pflichten bestimmt. Die Analyse kommt zu dem Schluss, dass es in Bezug auf internationale Begriffe dank der gemeinsamen Terminologiedatenbank der Ämter der Europäischen Union und der Wörterbücher für Migrationspolitik die entsprechenden estnischen Äquivalente gut zu finden sind, dennoch gibt es auch Begriffe mit nur einem Äquivalent auf Estnisch. Bei der

Unterscheidung solcher Wörter muss die Übersetzung ins Estnische auf dem umgebenden Kontext basieren und davon ist zu entscheiden, ob eine weitere Erläuterung des Wortes erforderlich ist. Bei der Übersetzung solcher Wörter ins Deutsche muss man aufmerksam sein, um die Nuancen wahrzunehmen. Schwieriger ist es auch die Begriffe aus der deutschen Migrationspolitik zu übersetzen. Je nach Empfänger des Textes sollte bei der Übersetzung dieser Wörter eine wortwörtliche Übersetzung verwendet werden oder die Funktion des Wortes vermittelt werden. Das Kapitel enthält nach Themen gruppierte Beispiele für Übersetzungsprobleme und jeweilige Lösungen des Übersetzers. Zusammenfassend kann man behaupten, dass bei der Übersetzung von migrationspolitischen Texten es wichtig ist die Richtigkeit der Begriffe zu bewahren und den Empfänger des Textes zu berücksichtigen.

Lõputöö autori kinnitus

Olen lõputöö kirjutanud iseseisvalt. Kõigile töös kasutatud teiste autorite töödele, põhimõtteliste seisukohtadele ning muudest allikatest pärinevatele andmetele on viidatud.

Autor: Mihkel Pisa

(allkiri)

20.05.2019

(kuupäev)

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina,

Mihkel Pisa,

(autori nimi)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose
„Saksamaa rände- ja pagulaspoliitiliste tekstide tõlge ja tõlke analüüs“,
(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on

Terje Loogus,

(juhendaja nimi)

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Tartus, 20.05.2019